ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΟΥ

Η ΑΡΜΟΝΙΑ

Βαθεια κατάβαθα 'ς τον ούρανό,
Κεῖ ποῦ δὲ φτάνει μάτι ἀνθρωπινό,
Ἡ Ἁρμονία μὲ τὰ λευκά της χέρια
Σ' τὸν ἴσιο δρόμο συγκρατεῖ τ' ἀστέρια
Ποῦ κάτου ἀπὸ τὰ πόδια της κυλοῦν
Καὶ ὑμνολογῶντάς την φεγγοβολοῦν.

Μιὰ μέρα πρὸς τοῦ Ὀλύμπου τὴν κορφή,
Τοῦ πλάνου τοῦ Ἔρωτος ἀγνὴ ἀδερφή,
Χαμήλωσ' ἡ Ἁρμονία καὶ κατέβη
Ἡ θεία ματιά της τί γοργογυρεύει;
Τὴ βλέπ' ἡ Γῆ, 'ς τὴ χάρι της μπροστὰ
Γελάει μὲ μύρια ρόδα ταιριαστά.

Κάμπους καὶ κορφοβούνια λαμπερα
Καὶ χώραις ἀκουσταίς, ποῦ μιὰ φορὰ
Μὲ τὴ δική της γνώμη κυβερνοῦσε
Καὶ τοὺς θεοὺς πανώριους τοὺς γεννοῦσε
Κι' ἄπλωνε τὴ γαλήνη τ' οὐρανοῦ
Σ' τὸν κόσμο καὶ 'ς τὰ πλάσματα τοῦ νοῦ,

Αὐτὰ γυρεύει· γέρνει ἀραδαρὰ
Σὲ καθεμιὰν ἑλληνικὴ μεριὰ
Ποῦ τ' ἄνθος τῆς ζωῆς μὲ τὴ δροσιά των
Τὰ πλήθη ῥάντιζαν τῶν Ἀθανάτων
Σὲ θέατρα καὶ ἀγῶνες καὶ γιορταίς.
Καὶ λέει, καὶ μέραις κράζει εὐλογηταίς:

Ἦταν καιρός, ἀξέχαστος καιρός,
Ποῦ τὸ σεμνὸ ἐμμορφόπαιδο, ὁ Χορός,
Κ' ἡ Μουσικὴ μὲ κάλλη ὀνειρεμένα,
Κ' ἡ Ποίησις ἀστροστέφανη παρθένα,
Εἶχαν, ἀγνοὶ τῶν σπλάγχνων μου καρποί,
Μιὰν ὄψι, μιὰ φωνή, μιὰ προκοπή.

Κάτου ἀπ' τὴ σκέπη μου τὴ μητρικὴ
Ἡ Ποίησις, ὁ Χορὸς κ' ἡ Μουσικὴ,
Τριδιπλ' ἀδέρφια σφιχταγκαλιασμένα,
Σκορποῦσαν ἕνα φῶς, ὄνειρον ἕνα,
Καὶ 'ς τοὺς βωμοὺς τριγύρω τῶν θεῶν
Ἕνας μαγνήτης ἦταν τῶν λαῶν.

Ἡ μία μὲ λόγων χάρι φτερωτὴ
Ἀλήθεια κ' ἐμμορφάδα κι' ἀρετὴ
Δοξολογοῦσε· κ' ἡ ἄλλη μὲ τοὺς ἤχους
Ἔκαν' ἀηδόνια οὐράνια τοὺς στίχους,
Καὶ μὲ γοργόφτερο κορμὶ ὁ Χορὸς
Ἔφερνε καὶ τῆς δυὸ 'ς τὰ μάτια ἐμπρός.

Νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, ψάλτριαις, εὐωδιαίς,
Τῆς Ἀρκαδίας εἰδύλλια, λαγκαδιαίς,
Μάρμαρα τῶν ναῶν, τῶν βωμῶν κρίνα,
Σπάρτη τ' Ἀλκμᾶνος καὶ τοῦ Αἰσχύλου Ἀθῆνα,
Κόσμου ἀνοιχτόκαρδου, ζωῆς χρυσῆς
Λατρείαις, τὴ δόξα μου πέστε την σεῖς!

Ὦ σπλάγχνα μου! ἤρθαν χρόνια θλιβερὰ
Κι' ἀνήσυχα σᾶς φύτρωσαν φτερὰ
Κι' ἀλλοῦ ψηλὰ ἐπετάξατε καθένα.
Σὰ νὰ σᾶς ξέσυρε βορειᾶς, ὠϊμένα!
Κι' ἀπὸ καιροὺς μὲ κάλλη χωριστὰ
Φαντάζετε 'ς τὸν ἄνθρωπο μπροστά.

Κι' ἂν μεγαλώσατε σοφά, γοργά,
Τὴ φήμη σας ἡ γῆ ἂν ἠχολογᾷ,
Κι' ἂν πῦρατ' ἄλλους κόσμους, γλῶσσαν ἄλλη,
Τῶχω καϋμὸ ποῦ δὲ σᾶς νοιώθω πάλι
—Ὦ! Ποίησις, ὦ! Χορός, ὦ! Μουσικὴ, —
Κάτου ἀπ' τὴ σκέπη μου τὴ μητρική.

Σὰν ὄνειρο 'ς τὰ μάτια μου 'μπροστὰ
Φανῆτε πάλι σφιχταγκαλιαστὰ
Μὲ κάλλη ἀνόθευτα παλληκαρίσια.
Σ' τῶν μυστηρίων τὰ ἱερὰ μεθύσια,
Σ' τοὺς κάμπους ἔξω, μέσα 'ς τοὺς ναούς,
Μαγεῦτε πάλι ἀνθρώπους καὶ θεούς.

Φέρτε μου πάλι ἐμπρὸς τὸ Σοφοκλῆ
Τῆς νίκης τὸ χορὸ ν' ἀνοιγοκλῆ,
Καὶ 'ς τὰ φτερά σας, νικητὴ τοῦ Χαροῦ,
Ὦ! φέρτε μου ἕναν ὕμνο τοῦ Πινδάρου,
Ὄχι τὸν ἴσκιο του μέσ' 'ς τὸ χαρτί,
Ἀλλὰ τὸν ἴδιο σὲ Θηβαία γιορτή!»

Εἶπε, κι' ὁλόψηλα 'ς τὸν οὐρανὸ
Κεῖ ποῦ δὲ φτάνει μάτι ἀνθρωπινὸ
Ἡ Ἁρμονία μὲ τὰ λευκά της χέρια
Ἀνέβη καὶ θρονιάστη ἐκεῖ . . . Τ' ἀστέρια
Κάτου ἀπ' τὰ πόδια της γοργοκυλοῦν
Καὶ ὑμνολογῶντάς την φεγγοβολοῦν.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΤΟΥ ΜΑΓΟΥ

Ὑπὸ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΔΩΡΗ

Συνέχεια ἴδε σελ. 80

— Ἐμπρός! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, ἀφοῦ ἐβεβαιώθη διὰ ταχέος βλέμματος ὅτι ὅλοι ἦσαν ἕτοιμοι. Ὁ καιρὸς εἶνε ὡραῖος. Οὔτε ζέστην κάμνει οὔτε ψῦχος. Οἱ ὀκνηροί μας ἐργάται δὲν θὰ ἔχουν ἀφορμὴν καμμίαν καὶ πρόφασιν πρὸς δικαιολογίαν.

Ἐν μιᾷ στιγμῇ πάντες οἱ Εὐρωπαῖοι ἦσαν ἔνοπλοι, μὲ τὸ ῥεβόλβερ περὶ τὴν ὀσφὺν καὶ τὴν σκαπάνην ἐπ' ὤμων. Ὁ ἰατρὸς ἔρρεν ἐπὶ πλέον καὶ τὸ ἐντομολογικόν του κιβώτιον, διὰ τελαμῶνος ἐξαρτώμενον ἐκ τῶν ὤμων, καὶ τὴν θήκην τῶν χειρουργικῶν του ἐργαλείων, ἀφ' ἧς οὐδέποτε ἀπεχωρίζετο. Ἡ δὲ Αἰκατερίνη πάντοτε ἐρρόντιζε νὰ ἐφοδιάζηται διὰ μικροῦ φορητοῦ φαρμακείου διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον δυστύχημα.

Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν εἰς τὸν προσδιωρισμένον σωρόν. Προηγεῖτο ἡ χαλκόχρους ἀγέλη τῶν ἐργατῶν. Ὁ Μαυρίκιος Κερδίκ, ἡ ἀδελφή του, ὁ ἰατρὸς Ἀρδύ, ὁ ὁπολοχαγὸς Γκυγιὼν καὶ ὁ καθηγητὴς Χάσελφρατζ ἀπετέλουν τὴν ὀπισθοπορείαν.

Ὁ Γαργαρίδης παρετήρησεν ἀπομακρυνόμενον τὸν εὐάριθμον ὅμιλον μὲ τὰς χεῖρας ἑκατέρωθεν τῆς ὀσφύος, σείων τὴν κεφαλὴν μετὰ σοβαρότητος. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ προγεύματος ὁ ἐπισταμένως ἐξετάζων αὐτὸν ἤθελε παρατηρήσει, ὅτι ἔρριπτε βλέμματα ὀργίλα ἐπὶ τοῦ ὀφθαλμιάτρου. Ἐὰν ἡ Αἰκατερίνη δὲν ἐπέβλεπεν, ὁ ἀτυχὴς ἐπιστήμων θὰ ἐκινδύνευε νὰ μείνῃ νῆστις κατὰ τὸ πρόγευμα, διότι ὁ Γαργαρίδης ἐκ συστήματος ἀπέφευγε νὰ τοῦ προσφέρῃ τι. Ἡ Αἰκατερίνη προσεπάθησε νὰ τὸν ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν τάξιν χωρὶς νὰ φανῇ. ἀλλ' ὁ ἀτίθασσος ὑπηρέτης προσεποιεῖτο ὅτι δὲν ἔβλεπε τὰ νεύματα, ἅτινα ἀπέτεινεν αὐτῷ ἡ νεᾶνις, ἐφαίνετο δὲ ὡσεὶ καταληφθεὶς αἴφνης ὑπὸ κωφώσεως, ὁσάκις ὁ *χὲρ προφέσσωρ* ἐζήτει εἴτε ἄρτον, εἴτε νερόν, εἴτε ὅ,τι δήποτε ἄλλο ἄρτυμα. Καὶ τώρα ἀκόμη παρακολούθει μὲ βλέμμα ἐξύχολον, τείνων δὲ τὴν χεῖρα ὄπισθεν τῶν εὐρέων νώτων τοῦ καθηγητοῦ εἶπε μὲ φωνὴν ἀπειλητικήν:

— Αὐτὸς ὁ χονδρόανθρωπος διόλου δὲν μ' ἀρέσει!...

Μεθ' ὃ ὁ Ἀριστομένης ἤρχισε νὰ καταβροχθίζῃ τὸ πρόγευμά του, καθήμενος εἰς τὴν θέσιν, ἣν εἶχον ἐγκαταλείψει οἱ κύριοί του. Αὐτὸ διὰ τὸν κλεινὸν τελειοδίδακτον ἦτο ἡ κυριοτέρα ἀσχολία τῆς ἡμέρας· καίτοι δὲ πολλάκις ἔλεγεν, ὑποστηρίζων τὸν ἰσχυρισμόν του διὰ τῆς γνώμης τοῦ «καϋμένου τοῦ μπαμπᾶ του», ὅτι *ἐτσιμποῦσε μόνον 'σὰν πουλάκι*, ἡ ἀδηφαγία του ἦτο ἐν τῶν περιεργοτέρων αὐτοῦ ἰδιαιτέρων γνωρισμάτων, τοσοῦτον μᾶλλον ὅσον, καίπερ τρώγων διὰ τέσσαρας, ἀπέμενεν οὐχ ἧττον ἔχων φασματώδη ἰσχνότητα.

Ἐν τοσούτῳ ἔρθασαν εἰς τὸν ὑπ' ἀριθ. 4 σωρόν. Γραμμαὶ ἐπιμελῶς κεχαραγμέναι ὥριζον τὴν ἔκτασιν τῆς τάφρου, ἥτις ἔμελλε ν' ἀνασκαφῇ.

Μὲ χεῖρα εὐσταθῆ, ἅμα τῷ συνθήματι τῷ δοθέντι παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ της, ἡ δεσποινὶς Κερδὶκ κατήνεγκε τὸ πρῶτον τῆς σκαπάνης κτύπημα, πάντες δὲ τὴν ἐμιμήθησαν. Μετ' ὀλίγον μεγάλη σκοτεινὴ ἐντομὴ διεγράφη καὶ κατόπιν ἐφάνη χαίνουσα εἰς τὸ ἔδαφος. Ὀστᾶ τινα λευκάζοντα ἐφάνησαν αἴφνης διακρινόμενα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀμαυροῦ χώματος τοῦ χώματος, εἶτα ἐφάνη μία λάγηνος πηλίνη ὕψους ἑξήκοντα πέντε ὀφεκατομέτρων, σκεπαζομένη ὑπὸ λιθίνης σφαίρας. Ἡ σφαῖρα ἀφῃρέθη καὶ ἐφάνη ἐν κρανίον ἀνθρώπινον καὶ ὀστᾶ κνήμης. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ νεαροῦ ἐπιστήμονος ἐξέστραψαν.

Ἀναμφιβόλως θὰ ἦσαν τὰ λείψανα προσώπου σημαντικοῦ καὶ δὲν θὰ εἶχεν ἐνταφιασθῆ ἄνευ ἐπιγραφῆς τινος, χρονολογίας ἢ ὀνόματος!...

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐβύθιζε τολμηρῶς τὴν χεῖρα του ἐντὸς τῆς ἀνθρωπίνης κόνεως, ὅπως ἀνακαλύψῃ ἐντὸς αὐτῆς τὸ ἀναζητούμενον ἀπόρρητον, μεγάλη κραυγὴ ἠκούσθη προερχομένη ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἐργατῶν:

— Σκορπίοι!.. σκορπίοι!...

Ὁ νέος ἀφῆκεν ἀμέσως τὴν λάγηνον καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν κατεπτοημένην καὶ εἰς συγὴν τραπεῖσαν ὁμάδα, ἐξ ἧς προήρχοντο αἱ κραυγαί.

Τὸ θέαμα ἦτο ἀποτρόπαιον. Ὑπὸ τὴν σκαπάνην καὶ τὸ ἀτύον εἶχεν ἀναφανῆ ἀληθὴς στρατιὰ τῶν ἀχρείων ἐκείνων ζώων. Ποάσινα, κίτρινα, λευκά, μαῦρα, μικρά, μεγάλα, ἐπιμήκη ἢ συνεσπειρωμένα ὡς σφαῖραι, ἀλλὰ πάντοτε ἀπειλητικὰ τὰ ῥικτὰ ταῦτα ἑρπετά, ἅτινα τοσοῦτον δικαίως φοβοῦνται οἱ ἰθαγενεῖς, συνεστρέφοντο, ἐκυλίοντο ἐν ἀπαισίῳ ὁρμῷ, ἕτοιμα νὰ ἐξακοντίσωσι τὸ θηλητηριῶδες κέντρον των κατὰ τῆς πρώτης τολμηρᾶς χειρός, ἥτις ἤθελε τοὺς πλησιάσει.

— Ὦ! τί ὡραῖα εἶν' αὐτὰ τὰ τέρατα! ἀνέκραξεν ὁ ἰατρὸς Ἀρδύ, καὶ διὰ τῆς λαβίδος συνέλαβε πέντε ἢ ἓξ ἐκ τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειώτων καὶ τοὺς ἔχωσεν ἐντὸς τῆς ἐκ λευκοσιδήρου θήκης του, ὅπου συνῆψαν πάσαυτα ὁμηρικὴν μάχην.

— Κυττάξατε πῶς ταράσσεται αὐτὸς ὁ μεγάλος ὁ πράσινος! ...Ἀπὸ τὴν μανίαν του διότι συνελήφθη προσβάλλει ὅ,τι καὶ ἂν εὑρίσκεται κοντὰ εἰς τὰ πόδια του, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς καλλιτέρους του φίλους .... Κυττάξατε, *χὲρ* Χάσελφρατζ, εἰς ποίαν οἰκογένειαν τὸν κατατάσσετε αὐτόν;... Ἀλλὰ ποῦ ἐπῆγε τάχα ὁ ἀγαπητὸς καθηγητής;...

Οἰμωγὴ σπαρακτικὴ διέκοψεν αἴφνης τὸν ἰατρόν.

— Βοήθεια!... βοήθεια, *Χακίμ-μπαση*! μ' ἐπλήγωσε!... μ' ἐδάγκασε!... ἐχάθηκα!...

Ὁ ἰατρὸς ἔκλεισε τὴν θήκην του μετὰ σπουδῆς καὶ ἔδραμε μετὰ τῶν λοιπῶν εἰς τὸν τόπον τοῦ δυστυχήματος. Νέος τις ἔσπαιρε χαμαὶ σείων ἐμμανῶς τὸν γυμνόν του πόδα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐν ἀπὸ τὰ ῥικτὰ ἐκεῖνα ζῶα ἐφαίνετο οἰονεὶ ἐρριζωμένον, ἐνῷ ὅμιλος ἀνδρῶν κατηφῶν, δυσηρεστημένων, περοβισμένων, ἀλλ' ἀδρανῶν περιεστοίχιζε τὸν τραυματίαν.

— Κάμετε τόπον! εἶπεν ὁ ἰατρὸς ἐπιτακτικῶς. Ἂς ἰδοῦμεν αὐτὸ τὸ πόδι... Μὴ φωνάζῃς ἔτσι, παλληκάρι μου, καὶ μὲ τὰς φωνὰς τίποτε δὲν θὰ κάμῃς, ἐγὼ θὰ σ' ἐλευθερώσω ἀπὸ τὸν ἐχθρόν σου. Ἀλλὰ χρειάζεται τὸ μαχαίρι, προσέθηκεν, ἐξάγων ἐκ τῆς θήκης του τὴν κοπίδα. Εἶνε γερὰ κολλημένος αὐτὸς ὁ ἀχρεῖος σκορπίος!.. Δεσποινὶς Αἰκατερίνη, λάβετε παρακαλῶ, τὴν καλοσύνην νὰ ἑτοιμάσετε τὸ φανικὸν ὀξύ.

Ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἐγένετο ἡ ἐγχείρησις, ἐδέθη ὁ ποῦς καὶ ὁ τραυματίας μετηνέχθη εἰς τὴν σκηνήν. Ὁ Μαυρίκιος διέταξε νὰ ἐπαναληφθῇ ἡ διακοπεῖσα ἐργασία· ἀλλὰ πρὸς ἄκραν αὐτοῦ δυσαρέσκειαν οἱ ἐργάται ἔμειναν ἀκίνητοι· εἶχον σχηματισθῆ ἐν τῷ μεταξὺ διάφοροι ὅμιλοι, συνωμίλουν δὲ μετὰ φωνῆς συγκρατουμένης, ἀλλὰ τεταραγμένης. Τὰ μέτωπα ἦσαν συννεφωμένα, οἱ ὀφθαλμοὶ ἐσπινθηροβόλουν. Πρόδηλον ἦτο ὅτι ἐπέκειτο θύελλα.

— Τί συμβαίνει; ἠρώτησέν ὁ Μαυρίκιος μὲ φωνὴν ἀγέρωχον καὶ προστακτικήν. Πῶς τολμᾶτε νὰ μὲ παρακούετε;

Ἀλλ' οἱ ἐργάται κατηρεῖς καὶ δύσθυμοι ἠρνήθησαν ν' ἀπαντήσωσι.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐθεάθη ὁ Χάσελφρατζ ἐξερχόμενος ἐκ τοῦ μέσου ἑνὸς ὁμίλου, εἰς δὲ τῶν ἀνδρῶν προβαίνων μὲ τὸ ἦθος θρασύ, ὡς νὰ τὸν εἶχον προγυμνάσει πρὸ ὀλίγου, ἔλαβε τὸν λόγον.

— Δὲν θέλομεν, εἶπε, πλέον νὰ μᾶς ἐκμεταλλεύωνται οἱ Φράγκοι! Τοὺς ἐδόσαμεν τὸν καιρόν μας, τὸν ἱδρῶτά μας δι' ἕνα τιποτένιον ἡμερομίσθιον. Καὶ αὐτοὶ θέλουν ν' ἁρπάσουν τοὺς θησαυροὺς μας, νὰ παραβιάσουν τοὺς τάφους τῶν προγόνων μας, καὶ λησμονοῦν ὅτι ὁ Προφήτης ἀπηγόρευσε νὰ ἐγγίζουν τοὺς τάφους τῶν πιστῶν. Διότι δὲ τὸν παρήκουσαν, ἔστειλε τοὺς σκορπίους, ὅπως ἄλλοτε ὁ Μωϋσῆς ἔστειλε τὰς ἀκρίδας κατὰ τοῦ ἀσεβοῦς Φαραώ. Ἀρνούμεθα νὰ σᾶς ὑπηρετήσωμεν ἐπὶ πλέον, ἄνθρωποι τοῦ Φραγγιστάν!»

Καὶ ἑκατὸν ἄλλαι παράχορδοι φωναὶ συνηνώθησαν μὲ τὴν ἰδικήν του.

— Δὲν θέλομεν πλέον νὰ σᾶς δουλεύωμεν, ἄνθρωποι τοῦ Φραγκιστάν! ὠρύετο τὸ πλῆθος.

— Τί ἤλθετε νὰ κάμετε ἐδῶ; ἐπανέλαβνε ἕτερος ῥήτωρ ὡς ἐν ἀντιστροφῇ. Ὁ Ἀλλὰχ εἶνε ἐναντίον σας!... Ὁ ποταμὸς κυλίει θολὰ τὰ ῥεύματά του καὶ οὔτε αὐτὸς ὁ Σεϊτὰν (ὁ Σατανᾶς) θὰ ἠδύνατο νὰ τὸν διαβῇ.

Τὰ πάντα προαναγγέλλουν ξηρασίαν, τὴν ὁποίαν θὰ παρακολουθήσῃ πεῖνα. Εἰς ποῖον ἄλλον πρέπει ν' ἀποδώσωμεν αὐτὰ τὰ σημεῖα, παρὰ εἰς τὸ κακοποιὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον μένει κλεισμένον εἰς αὐτὴν τὴν κατηραμένην μηχανήν, ὁποῦ κυττάζουν οἱ Φράγκοι, ὅταν θέλουν ν' ἀλλάξῃ ὁ καιρός;...

— Πάντοτε περὶ τοῦ βαρομέτρου πρόκειται! ἐψιθύρισε κουφίως ὁ ἰατρὸς Ἀρδύ.

— Διατί ἔκαμες τὸ φεγγάρι νὰ ἐξαφανισθῇ χθὲς τὸ βράδυ, *σαρίφ*, ἀνέκραξεν ὁ ῥήτωρ, ἂν δὲν ἤθελες νὰ μᾶς βλάψῃς; Ὅλοι οἱ Φράγκοι εἶνε μάγοι. Ἴσαλλαχ!.. (Ἂν θέλῃ ὁ Θεός) ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἡμέραν δὲν θὰ σᾶς ὑπηρετήσωμεν πλέον.

— Καὶ ἂν δὲν ἦσαν μάγοι, πῶς θὰ εὕρισκαν μέσα εἰς τὴν γῆν ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς οἱ κάτοικοι τῆς χώρας οὔτε κἂν ἐφαντάσθημέν ποτε ὅτι ὑπάρχουν; ἀνέκραξεν ἕτερος μανιώδης.

Μετὰ τὸ ἀκαταμάχητον τοῦτο ἐπιχείρημα ὁ ἐρεθισμὸς ἔρθασεν εἰς τὸ ἔπακρον. Ὅλα τὰ πρόσωπα συνεσπάσθησαν· ἐπὶ τῶν μὲν ἐζωγραφήθη ἡ λύσσα, ἐπὶ τῶν δὲ ὁ δεισιδαίμων φόβος συνοδευόμενος ὑπὸ κωμικοῦ τρόμου τῶν μελῶν. Ἐνόμιζέ τις ὅτι ἀνέμενον νὰ ἴδωσι τοὺς Φράγκους γόητας ἐκτελοῦντας ἐνώπιόν των καταπληκτικόν τι θαῦμα.

— Δὲν θέλομεν πλέον νὰ ὑπηρετῶμεν τοὺς Φράγκους!.. κάτω οἱ μάγοι! ἐπανέλαβεν ἡ ἐλεεινὴ ἀγέλη.

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐφοβεῖτο τόσον ὁ Μαυρίκιος συνέβη. Μὲ ὅλην τὴν ὀκνηρίαν, τὴν ἀνικανότητα καὶ τὴν ἀποθυμίαν τῶν ἐργατῶν ἐκείνων, τοὺς εἶχε κρατήσει ἀντὶ πάσης θυσίας, διότι ὅσον ὀκνηροὶ καὶ ἂν ἐφαίνοντο, ἦσαν τοὐλάχιστον πρόχειροι, στρατολογημένοι, συντεταγμένοι εἰς ὁμάδας μετὰ τόσους κόπους. Ποῦ νὰ εὕρῃ τώρα ἄλλους; Καίτοι δὲ κάλλιστα συνῃσθάνετο ὅτι ἦτο ἀνωφελὴς ὁ ἀγὼν πρὸς τοὺς θρησκομανεῖς ἐκείνους, οὐχ ἧττον δὲν ἠδύνατο ν' ἀποφασίσῃ νὰ ἴδῃ ναυαγοῦσαν τόσον ἀπελπιστικῶς τὴν ἐπιχείρησίν του, χωρὶς νὰ καταβάλῃ τελευταίαν προσπάθειαν. Προσεπάθησε λοιπὸν δραστηρίως καὶ ῥωμαλέως νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς ὑποταγὴν τὴν κλονισθεῖσαν θέλησίν των. Μὲ τὴν φωνὴν του ἐκείνην, ἥτις ἦτο συνειθισμένη, νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν πειθὼ εἰς τὰ πλήθη, δι' ὀλίγων σαφῶν καὶ ἀκριβῶν λέξεων ἐξήγησε τὰ φαινόμενα τὰ παράσσοντα τὸ ἀμαθὲς τῶν πνεῦμα, κατέδειξεν ὅτι αὐτὸς ἦτο ἀνίσχυρος ὅπως ἐπιβληθῇ εἰς τὰ στοι-

χεῖα, παρέστησε ποία ἀφροσύνη θὰ ἦτο ν'ἀφήσωσι βέβαιον ἡμερομίσθιον χάριν φαντασιωδῶν φόβων, ὑπέμνησε τέλος τὰς περιποιήσεις, ἃς εἶχε πάντοτε ἐπιδαψιλεύσει πρὸς αὐτούς, τὸν τακτικὸν μισθόν, τὴν νοσηλείαν, τὰ φάρμακα πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τοὺς τραυματίας... Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἐπιχείρημα ἐφάνη ἐμποιοῦν ἐντύπωσιν εἰς μερικούς· ἀλλ' οἱ ὑποκινηταὶ δὲν ἀφῆκαν καιρὸν εἰς τὸ εὐνοϊκὸν αὐτὸ κίνημα ν' ἀναπτυχθῇ. Εἴτε διότι εἶχον ἀνακινηθῇ ἐν αὐτοῖς σφοδρότατα πάθη, εἴτε διότι ἄλλοι ἐπιτηδείως εἶχον ἐκμεταλλευθῇ τὰς προλήψεις των, εἰς μάτην ὁ Μαυρίκιος Κερδὶκ ἀνέπτυξε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν εὐγλωττίαν καὶ προσεπάθησε νὰ καταπραΰνῃ τοὺς ἀντάρτας. Ἐπὶ τῶν στενῶν ἐκείνων καὶ ἠλιθίων μετώπων διεγράφετο εὐκρινῶς ἀκατανίκητος ἰσχυρογνωμοσύνη.

— Τίποτε δὲν θὰ κάμωμεν! εἶπεν ὁ νεαρὸς ἐπιστήμων ἀποτεθαρρυμένος. Τοὺς γνωρίζω καλά. Δύσκολα τοὺς ἐπέργεται καμμία ἰδέα· ὅταν ὅμως τοὺς ἐμβῇ εἰς τὸ κεφάλι, δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ τοὺς γυρίσῃ...

— Πολὺ καλά! ἀνέκραξεν ὁ ἰατρὸς κοχλάζων ἐξ ὀργῆς· ἀφοῦ δὲν θέλουν νὰ ἐργασθοῦν, ἂς μᾶς ἀδειάσουν τὴ γωνιά!... Στείλετέ τους αὐτοὺς τοὺς μαγκούφηδες εἰς τὸν διάβολον!...

— Ἂν σᾶς χρειάζεται συνδρομή, εἶπεν ὁ κ. Γκυγιών, εἶνε περιττὸν νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι εἶμαι ἕτοιμος νὰ ὑποστηρίξω τὸ κίνημά σας.

Ἀλλ' ἤδη ἀπέναντι τῆς ἀποφασιστικῆς στάσεως τῶν Φράγκων οἱ στασιάσαντες ἐργάται εἶχον κύψει τὴν κεφαλὴν καὶ ἄνευ ἄλλης ἐχθρικῆς ἐπιδείξεως ἔσπευδον νὰ ὑποχωρήσωσι. Μετά τινας στιγμὰς θὰ ἐγίνοντο ἄραντοι.

— Ὁρίστε! εἶπεν ὁ κ. Κερδὶκ μετὰ βραχεῖαν σιγήν, ἰδοὺ ὁποῦ περιωρίσθημεν εἰς τοὺς δέκα μόνους βραχίονας, περὶ τῶν ὁποίων ἔλεγα χθὲς τὸ πρωΐ.

— Τί σκοπεύεις νὰ πράξῃς; ἠρώτησεν ὁ ἰατρός.

— Νὰ ἐρευνήσω, νὰ ἐξακολουθήσω ἐρευνῶν! ἀπήντησεν ὁ νεαρὸς ἐπιστήμων ἀποφασιστικῶς. Καὶ ἂν δὲν εὕρω τίποτε, ν' ἀνασκάψω μὲ τοὺς ὄνυχάς μου ὅλην τὴν κοιλάδα κάλλιον, παρὰ νὰ ἐγκαταλείψω τὸ ἔργον!

— Κ' ἐγὼ ἐπίσης! ἀνέκραξεν ἡ Αἰκατερίνη.

— Εὖγε! εἶπεν ὁ ὁπολοχαγός. Ὅταν ἔχῃ κανεὶς τόσον θάρρος, οὐδέποτε ἡττᾶται. Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ καταλέξητε μεταξὺ τῶν ἐργατῶν σας, ἐφ' ὅσον χρόνον δύναται νὰ παραταθῇ ἡ ἀδειά μου.

— Πολὺ ὡραῖον εἶνε αὐτό, εἶπεν ὁ ἰατρὸς Ἀρδύ, ἀλλ' ἔχει ἓν ἐλάττωμα, ὅτι δὲν εἶνε πρακτικόν. Ἐν ποιότοις σύ, Γκυγιών, δὲν δύνασαι νὰ διαμείνῃς ἐδῶ εἰμὴ ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας. Ἐγὼ δέ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι αἱ ἀσχολίαι μου δὲν μοῦ ἐπιτρέπουσι νὰ διατρίβω σταθερῶς εἰς τὸ στρατόπεδόν σας, ἀλλὰ θὰ μὲ ἀνακαλέσωσι μετ' ὀλίγον εἰς Τεχεράνην, πολὺ φοβοῦμαι μήπως θὰ ἦμην ἐργάτης μετριώτατος... Καθ'ὅσον δ'ἀφορᾷ εἰς τὴν δεσποινίδα Αἰκατερίνην, ὅσην γενναιότητα καὶ προθυμίαν καὶ ἂν ἔχῃ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐργασίαν σκαπανέως... τὸ τοιοῦτο οὔτε κἂν συζητεῖται!... Μένεις λοιπὸν σύ, Κερδίκ! Ἠμπορεῖς ν' ἀπαντήσῃς: «Ἐγὼ εἶμαι ἀρκετός!...» Καὶ σὲ θεωρῶ τῷ ὄντι ἱκανὸν νὰ ἐπιμείνῃς καὶ ἂν ὅλος ὁ κόσμος ἤθελε σ' ἐγκαταλείψει.... Ἀλλ' ὅπως φέρῃς εἰς πέρας τὸ ἔργον σου, φίλε μου, ἔπρεπε νὰ ἔχῃς πολὺ περισσότερον ἀπὸ μίαν ζωήν...

— Ὦ! ἰατρέ, μὴ εἶσαι τόσον πολὺ ἀπαισιόδοξος, σὲ παρακαλῶ! ἀνέκραξεν ἡ Αἰκατερίνη.

— Εὐτυχῶς, δεσποινίς, προσέθηκεν ὁ ὁπολοχαγός, ὁ ἀδελφός σας δὲν φαίνεται νὰ φροντίζῃ καὶ πολὺ διὰ τὴν ἄφθονον ψυχρολουσίαν, μὲ τὴν ὁποίαν καταβρέχει τὰς κεφαλάς μας ὁ ἀγαπητός μας ἰατρός.

— Αἱ ἐργασίαι θὰ ἐξακολουθήσουν, ὑπέλαβεν ὁ Μαυρίκιος, ἀνανήψων ἐκ τῆς ῥέμβης του. *Πρέπει* νὰ τελειώσουν! Ἀκόμη δὲν κατέφυγα καὶ εἰς τὰ ἔσχατα μέσα. Ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ Κοῦρδοι, οἱ Λουτῆδες, οἱ Ἀθίγγανοι αὐτοὶ τῆς Περσίας, οἱ...

— Καὶ ἂν αὐτοὶ μιμηθοῦν αὐτοὺς τοὺς ἀκαμάτας, αὐτοὺς τοὺς βλάκας, ἀφοῦ ὑποστῇς χίλια βάσανα ἕως νὰ τοὺς στρατολογήσῃς, καὶ εἰς τὸν πρῶτον κίνδυνον, εἰς τὴν πρώτην πνοὴν τοῦ ἀνέμου σοῦ τὸ στρίψουν;

— Πρέπει νὰ τοὺς ἴδωμεν πρῶτα καὶ ὕστερα ν' ἀποθαρρυνθῶμεν.

— Καὶ ἂν δὲν εὕρῃς ἀπ' αὐτούς;

— Θὰ εὕρω.

— Μαυρίκιε! ἀνέκραξεν αἴφνης ἡ Αἰκατερίνη, μοῦ ἔρχεται μία ἰδέα.

— Ἂς ἀκούσωμεν! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος μὲ ἦθος ἐμπιστοσύνης μαρτυροῦν, ὅτι ἡ δεσποινὶς Κερδὶκ δὲν συνείθιζε νὰ λαλῇ ἀσκόπως, εἰπέ μας γρήγορα τὴν ἰδέαν σου.

— Διατί νὰ μὴ ἀποταθῶμεν πρὸς αὐτὸν τὸν Γκουσὰ-Νισίν, τοῦ ὁποίου ὁ μικρὸς Χασὰν τόσον ἐξῆρε τὴν ἐπιρροὴν καὶ τὴν δύναμιν;

— Ἄλλο αὐτὸ πάλιν!... ἀνέκραξεν ὁ ἰατρός· μά, παιδί μου, θὰ καθίσῃς ἐσὺ τώρα νὰ πιστεύσῃς ἐκεῖνα ὁποῦ σοῦ διηγήθη ἕνα παιδάριον ἀμαθές, ὁποῦ βλέπει τὰ πράγματα ὑπὸ τὸ πρίσμα τῆς φαντασίας του καὶ τὸ ὁποῖον εἰς τὸ ὕστερον ἠμπορεῖ καὶ νὰ ἐψεύσθη;...

— Δὲν εἶχεν οὔτε βλέμμα οὔτε φωνὴν ψεύστου, εἶπε διαμαρτυρόμενος ὁ ὁπολοχαγός.

— Ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος, δὲν θὰ χάσωμεν τίποτε ἂν δοκιμάσωμεν. Ἂς ἴδωμεν τὸν Γουέβρον. Τώρα τὸ ἀπόγευμα θὰ ὑπάγω πρὸς ἀναζήτησιν *ἐκείνου ὁποῦ στέκει εἰς τὴν γωνιάν του*. Ὅποιος μὲ ἀγαπᾷ ἂς μὲ ἀκολουθήσῃ!

— Θὰ σὲ συνοδεύσω κ' ἐγώ! ἀνέκραξεν ἡ Αἰκατερίνη.

— Ἐξαίρετα, εἶπεν ὁ ἰατρός. Ἰδοὺ λοιπὸν ἐγὼ τί προτείνω. Ἐνῷ σὺ θὰ ὑπάγῃς μετὰ τῆς δεσποινίδος Αἰκατερίνης εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Γκουσὰ-Νισίν, ὁ Γκυγιὼν καὶ ἐγὼ θὰ κάμωμεν μίαν ἐκδρομὴν μέχρι Χαμαδάν· ἐνῷ δὲ ὁ ἐξάδελφός μου θὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πόλιν, ἐγὼ θὰ προσπαθήσω μήπως σᾶς ζητρυπώσω μερικοὺς ἐργάτας. Ἔχω ἐκεῖ ἕνα παλαιὸν γνώριμον, τὸν Ἰουδαῖον Σεδεκίαν, ὅστις ἔχει μαγαζί, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ὑπερηφάνεια εἶνε νὰ μὴ ἀπαντᾷ ποτέ: «δὲν ἔχω» εἰς πᾶσαν αἴτησιν ἀγοραστοῦ. Ἴσως ἔχει τίποτε ἐργάτας σκαπανεῖς κρυμμένους μέσα εἰς τὸ ἐμπορικόν του... Πῶς σοῦ φαίνεται, Γκυγιών;

— Ἐγὼ ἐγκρίνω πληρέστατα τὸ σχέδιόν σου.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Χάσελφρατζ, τὸν ὁποῖον ὅλοι εἶχον λησμονήσει, ἐνεφανίσθη εἰς τὴν ἄκραν τῆς τάφρου μὲ τὸ ἦθος φαιδρὸν καὶ τὰς διόπτρας ἀκτινοβολούσας.

— Σούτ!... εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη παρακινουμένη ὑπὸ ὁρμεμφύτου αἰσθήματος, ἂς μὴ ἀναφέρωμεν τὰ σχέδιά μας ἐνώπιον αὐτοῦ.

— Αἴ λοιπόν! ἐφώνησεν ὁ Γερμανὸς πλησιάζων, εὑρίσκεσθε βλέπω εἰς ἀμηχανίαν, κύριε Κερδίκ!... Τί σᾶς ἔλεγα ἐγώ;... Εἶνε κακὴ δουλειὰ αὐταὶ αἱ ἀναστάσεις... Κακοὶ οἱ ἐργάται, φονικὸν τὸ κλίμα, δυσκολίαι παντοῦ... καὶ τίποτε κέρδος.

— Κύριε, ἀπήντησεν ὁ Μαυρίκιος ξηρῶς, μετὰ λύπης θ' ἀναγκασθῶμεν ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφή μου ν' ἀπουσιάσωμεν σήμερον μετὰ μεσημβρίαν. Παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς συγχωρήσετε, ἂν θὰ παραλείψωμεν τοιουτοτρόπως τὰ καθήκοντα τῆς φιλοξενίας.

— Καὶ ὁ φίλος μου Γκυγιὼν προτίθεται νὰ ἐκδράμῃ μαζί μου μέχρι Χαμαδάν, προσέθηκεν ὁ ἰατρός.

— Ἡ σύμπτωσις εἶνε ἐξαίρετος! ἀνέκραξεν ὁ Χάσελφρατζ μετὰ χαρᾶς. Καὶ ἐγὼ ἐπίσης θ' ἀναχωρήσω ἀμέσως εἰς Χαμαδάν. Θὰ συνταξειδεύσωμεν!...

— Μεγάλη εὐχαρίστησις!... εἶπεν ὁ ἰατρὸς Ἀρδὺ μετὰ μορφασμοῦ.

— Δὲν μοῦ μένει ἄλλο, ὑπέλαβεν ὁ Χάσελφρατζ, παρὰ νὰ εὐχαριστήσω τοὺς κυρίους διὰ τὴν ἐγκάρδιον φιλοξενίαν των. Οὐδέποτε, τὸ ὁμολογῶ, ἀπήντησα μᾶλλον ἐγκάρδιον τοιαύτην. Οὐδέποτε συμπάθεια τόσον αὐθορμήτως, τόσον αμοιβαία συνήφθη ἐντὸς τόσον ὀλίγου χρονικοῦ διαστήματος μεταξὺ ἀνθρώπων ἀγνώστων παντελῶς πρὸς ἀλλήλους ἕως τότε... Αὐτὰ ἔχει ὁ κόσμος! ἐξηκολούθησεν ὁ Γερμανὸς δόκτωρ φιλοσοφῶν. Χθὲς ἤμεθα ἄγνωστοι, σήμερον εἴμεθα φίλοι... φίλοι ἐπιστήθιοι, τολμῶ νὰ διαβεβαιώσω.

— Δὲν εἰξεύρω ἂν θ' ἀπαντήσῃ εἰς τὸν βίον του φίλους περισσότερον ἐνθουσιασμένους ἀπὸ ἡμᾶς ἐδῶ!... ἐψιθύρισεν ἰδιαιτέρως ὁ ἰατρὸς Ἀρδύ.

— Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ ἐλπίζω, *κυρία μου*, ὅτι θὰ λάβω πάλιν τὴν ἀπερίγραπτον εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς συναντήσω, ἐξηκολούθησεν ὁ Γερμανὸς βαθμηδὸν καθιστάμενος φιλοφρονέστερος... Ὅποιος σας ἴδῃ μίαν φορὰν, πῶς ἠμπορεῖ νὰ σᾶς λησμονήσῃ;... Φέρω εἰς τὴν καρδίαν μου τὴν ἀνάμνησίν σας, ὡραία μου κυρία, καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ δυνηθῶ νὰ καταθέσω εἰς τοὺς πόδας σας τὰ σεβάσματά μου...

Μετὰ μίαν ὥραν αἱ κάμηλοι καὶ αἱ ἡμίονοι τοῦ ἐνδόξου καθηγητοῦ ἐβάδιζον πρὸς τὸ Χαμαδάν, ὁ δὲ κύριος των ἔβαινεν ὄπισθεν μετὰ τοῦ ἰατροῦ Ἀρδὺ καὶ τοῦ ὁπολοχαγοῦ Γκυγιών. Ὁ σοφὸς ὀφθαλμολόγος ἐταράχθη ὀπωσοῦν κατὰ τὴν ἐπίσημον στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ βροχῆς κτυπημάτων, τὰ ὁποῖα ὁ Γαργαρίδης κατήνεγκεν ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ἵππου του δι' ἀκανθώδους ῥαβδίου, καὶ τὰ ὁποῖα ἠνάγκασαν τὸ ζῶον νὰ ἐκτελέσῃ τινὰ ἀπροσδόκητα σκιρτήματα.

Ἦσαν ἀκόμη καταφανεῖς, ὅτε ὁ Ἀριστομένης ἔφερε τοὺς ἵππους ὅπως ἱππεύσωσιν ὁ Μαυρίκιος καὶ ἡ Αἰκατερίνη.

— Τί νὰ σᾶς εἰπῶ! εἶπεν ὁ Γαργαρίδης παρακολουθῶν διὰ βλέμματος ἥκιστα εὐνοϊκοῦ τὸν χονδρὸν ὄγκον τοῦ Γερμανοῦ ἀπομακρυνομένου ὑπὸ τὰ δένδρα, δὲν ἠμπορεῖ νὰ μοῦ ἔβγῃ ἀπὸ τὸν νοῦν ἡ ἰδέα, ὅτι αὐτὸς ποῦ ξεύρει καὶ κάμνει τόσα κομπλιμέντα, αὐτὸς ὁ θεοφοβούμενος ἔχει τὸν δάκτυλόν του εἰς τὴν ἀνταρσίαν τῶν κατεργαρέων ἐκείνων!... Δὲν θὰ τὸ πιστεύσητε, δεσποινίς, ὅτι ἀφοῦ τὸν ὑπεδέχθημεν ἐδῶ καὶ τὸν ἐφιλοξενήσαμεν, οὔτε κἂν ἐσκέφθη νὰ προσφέρῃ ἕνα μικρὸν φιλοδώρημα εἰς τοὺς ὑπηρέτας τοῦ σπιτιοῦ. Εἶνε ἄνθρωπος δυνάμενος νὰ διαπράξῃ τὰ πάντα!

— Ἀλλά, εἶπεν ἡ δεσποινὶς Κερδὶκ καταστέλλουσα τὸν γέλωτα, τὸ τοιοῦτο θὰ ἦτο ἀνωφελές, Ἀριστομένη. Ἄνθρωπος πεπαιδευμένος, ἀπὸ καλὴν οἰκογένειαν, ὡς σύ, θὰ ἠρνεῖτο βεβαίως τὰ φιλοδωρήματα...

— Μπά, μπά, εἶπεν ὁ Ἕλλην δυσθύμως· αὐτὸς ἔχει καθῆκον πάντοτε νὰ προσφέρῃ κάτι τι... ὁ καϋμένος ὁ μπαμπᾶς μου θὰ ἐπροτιμοῦσε νὰ καταστραφῇ, νὰ πωλήσῃ καὶ τὸ ὁποκάμισόν του ἐν ἀνάγκῃ, παρὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ μίαν φιλόξενον οἰκίαν ὑπὸ τόσον εὐτελεῖς περιστάσεις.. Ἀλλ' ἂς εἶνε!... ἐγὼ ὁμιλῶ μόνον διὰ τὴν ἀνταρσίαν... διὰ τὰ ἄλλα δὲν παρακοπτίζομαι.

— Τί κάθεσαι καὶ λέγεις; παρετήρησεν ὁ Μαυρίκιος ἱππεύων, ἀρκετὰς στενοχωρίας πραγματικὰς ἔχομεν, ὥστε εἶνε περιττὸν νὰ δημιουργῶμεν καὶ φανταστικάς...

— Καὶ ὅμως, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη, ἀφοῦ ἐκάλπασαν ἐπί τινας στιγμὰς, ὁμολογῶ ὅτι καὶ εἰς ἐμὲ ἦλθεν αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ Ἀριστομένους...

Ἕπεται συνέχεια X.

Ο ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ

Σινικὸς μῦθος

Νεαρὸς σοφὸς ἐκ τῆς ἐπαρχίας Τσὲν-Σὶ εἶχεν ἓξ δάκτυλα εἰς μίαν τῶν χειρῶν του· ἦτο δὲ πρὸς τούτοις καὶ χαρακτὴρ λίαν ἁπλοϊκοῦ.

Ὁσάκις εὑρίσκετο εἰς ὁμήγυριν, ἔνθα ὑπῆρχον καὶ γυναῖκες, ἔσπευδε νὰ τραπῇ εἰς φυγήν.

Ὁσάκις γυνή τις ἐπλησίαζε διὰ νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ, ἠρυθρία μέχρι τοῦ τραχήλου. Τὸν ἐχλεύαζον πολὺ διὰ τὴν δειλίαν του καὶ τὸν ἐπωνόμαζον *ὁ ἁπλοϊκὸς Σέγκ*.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν κατῴκει μεγαλέμπορός τις, πλουσιώτερος ἢ οἱ πρίγκιπες, εὐγενὴς δὲ ἐξ ἀγχιστειῶν· εἶχεν οὗτος θυγατέρα καλουμένην Ἀ-Πάο, διαπρέπουσαν ἐπὶ κάλλει, καὶ οὖσαν ἐν ἡλικίᾳ γάμου, ἀλλὰ λίαν δύσκολον περὶ τὴν ἐκλογὴν συζύγου.

Ὁ ἁπλοϊκὸς Σέγκ εἶχε πρὸ μικροῦ ἀπολέσει τὴν μνηστήν του· τοῦ εἶπον πρὸς ἐμπαιγμόν, ὅτι ἔπρεπε ν' ἀποταθῇ πρὸς τὴν δεσποινίδα Ἀ-Πάο, καὶ τὸ ἔπραξε τῷ ὄντι, νομίζων ὅτι ἀκολουθεῖ καλὴν συμβουλήν· ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς πτωχείας του δὲν ἔτυχεν εὐνοϊκῆς ὑποδοχῆς· ἡ προξενήτρια ἐξερχομένη συνήντησε τὴν Ἀ-Πάο καὶ τὴν ἠρώτησε κρυφίως ἂν αὐτὴ ἰδιαιτέρως συνήνει εἰς τὸ συνοικέσιον αὐτό.

— Ἂν θελήσῃ νὰ κόψῃ τὸν ἕκτον δάκτυλόν του, εἶπε γελῶσα ἡ Ἀ-Πάο, θὰ τὸν νυμφευθῶ.

Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἀνεκοινώθη εἰς τὸν Σέγκ, ὅστις ἐκλαμβάνων πάντοτε τὰ πράγματα ἐπὶ τὸ σοβαρώτερον, ἀπέκοψε διὰ μαχαίρας τὸν δάκτυλον, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζεν ὡς τὸ μόνον ἐμπόδιον τοῦ λαμπροῦ συνοικεσίου.

Τὸ ἄλγος ὑπῆρξε φοβερώτατον. Ἕνεκα τῆς μεγάλης αἱμορραγίας ἔμεινεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας πάσχων ἐπικινδύνως, ὅτε δὲ ἀνέρρωσεν, ἔσπευσε νὰ μεταβῇ καὶ νὰ δείξῃ τὴν χεῖρά του πρὸς τὴν προξενήτριαν καὶ νὰ τὴν παρακαλέσῃ, ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν συναίνεσιν τῆς Ἀ-Πάο.

Ἀλλ' ἡ νεᾶνις ἔτι μᾶλλον ἀπαιτητική, ἀπῄτησεν ὅπως ὁ Σέγκ ἀπαλλαγῇ καὶ τῆς μανίας τοῦ νὰ ἐκλαμβάνῃ ὡς σοβαρὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἀστειότατα τῶν πραγμάτων.

Ὁ ἁπλοϊκὸς νέος ἐνόησε τότε μόνον ὅτι τὸν ἐνέπαιζον, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχε μέσον τι ὅπως ζητήσῃ ἀπευθείας ἐξηγήσεις παρὰ τῆς νεάνιδος, ὁ ἐνθουσιασμός του ἐψυχάνθη, παρηγορήθη δὲ ἀναλογιζόμενος ὅτι ἡ Ἀ-Πάο δὲν ἦτο βεβαίως σοβαροῦ χαρακτὴρ καὶ ὅτι ἑπομένως δὲν θὰ μετεμέλετό ποτε διότι δὲν τὴν ἐνυμφεύθη.

Κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Νεκρῶν οἱ φίλοι του προέτειναν αὐτῷ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ νεκροταφεῖον, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι μήπως ἤθελε συναντήσωσιν ἐκεῖ μνηστήν τινα ἁρμόζουσαν αὐτῷ· ἴσως ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἤθελε συναντήσει ἐκεῖ καὶ τὴν Ἀ-Πάο.

Εἶδον τῷ ὄντι τὴν νεάνιδα καθημένην ὑπὸ δένδρον καὶ περιστοιχιζομένην ὑπὸ πλήθους νέων, ἀποτελούντων φάλαγγα θαυμαστῶν· ἄλλως τε ἡ καλλονή της ἦτο ἀπαράμιλλος καὶ ἀξία τοιούτων τιμῶν.

Ἐνῷ οἱ ἄλλοι ἐπῄνουν μετὰ πολλῆς εὐγλωττίας τὴν μορφὴν τῆς νεάνιδος, ὁ Σέγκ ἐτήρει σιγήν. Ἀφοῦ τὸ πλῆθος ἀπεσύρθη καὶ ἀφοῦ καὶ αὐτὴ ἡ νεᾶνις ἀπῆλθεν ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνης, ἔμεινεν αὐτός μόνος, ἀκίνητος, χωρὶς κἂν ν' ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν φίλων του.

Τὸν ἔτυψαν ἐλαφρῶς εἰς τὸν ὦμον λέγοντες:

— Ἡ ψυχή σου λοιπὸν συναπῆλθε μετὰ τῆς Ἀ-Πάο;

Ἀλλ' εἰς μάτην· δὲν εἶχε πλέον τὴν ἀπαιτουμένην νοημοσύνην, ὅπως ἐννοῇ τί τοῦ ἔλεγον.

Τὸν ἔρερον εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ ἔκτοτε ἔμεινε κλινήρης ὡς οἰνοβαρής. Ἐκ διαλειμμάτων ἀπήντα εἰς τοὺς παρεστῶτας διὰ μιᾶς μόνης φράσεως, ὅτι εὑρίσκετο πλησίον τῆς Ἀ-Πάο.

Ἀπὸ τῆς συναντήσεως ταύτης ἐνόμιζε διαρκῶς, ὅτι προϋπήντα τὴν ἀγαπημένην παρ' αὐτοῦ νέαν καὶ τὴν συνώδευε μέχρι τῆς κατοικίας του, ὅπου δὲν ἀπεχωρίζετο αὐτῆς πλέον.

Ἀρ' ἑτέρου ἡ νεᾶνις ἔβλεπε καθ' ὕπνους πᾶσαν ἑσπέραν ἕνα νέον, ὅστις ἔλεγεν ὅτι ἐκαλεῖτο Σέγκ· ἐκ μόνης δὲ τῆς αἰσχύνης ἐκωλύετο νὰ πληροφορήσῃ τοὺς γονεῖς της περὶ τῶν ὅλως ἰδιαιτέρων ἐκείνων ὑπτασιῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο τὸ σῶμα τοῦ Σέγκ πάντοτε ἔζη. Ἐζήτησαν τότε παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς Ἀ-Πάο τὴν ἄδειαν νὰ πέμψωσιν εἰς τὴν κατοικίαν του ἱερεῖς, ὅπως ἀνακαλέσωσι τὴν ψυχὴν τοῦ Σέγκ, ἥτις ἐκρατεῖτο δεσμῶτις παρὰ τῇ θυγατρί του.

Τέλος κατόπιν τῶν αἰτήσεων καὶ τῶν θρήνων τῆς οἰκογενείας τοῦ πάσχοντος συγκατετέθη νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του τὴν ἱεροτελεστίαν.

Ἡ νεᾶνις σφόδρα ἐκπλαγεῖσα διὰ τὴν τοιαύτην σύμπτωσιν, συνεκινήθη ἐνδομύχως διὰ τὸν βαθὺν ἔρωτα ὃν ἐνέπνεεν.

Ὁ νέος ἀνέστη χάρις εἰς τοὺς ἐξορκισμούς, ἀλλ' ἦτο λίαν τεθλιμμένος, διότι δὲν ἔβλεπε πλέον ἐκείνην, παρὰ τῇ ὁποίᾳ διῆγε τέως τόσον εὐτυχής.

Ἔκτοτε ἐκαραδόκει τὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἐκ νέου τὴν συναντήσῃ. Ἡμέραν δὲ τινα ἔμαθεν ὅτι ἐπρόκειτο νὰ μεταβῇ εἰς τὸν ναόν.

Ἠγέρθη ἐνωΐς, ὅπως τοποθετηθῇ κατὰ τὴν διάβασιν τῆς ἁμαξῆς. Ἡ Ἀ-Πάο ἔρθασε περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἰδοῦσα δὲ τὸν νέον, ἠξίωσε νὰ ἀνεγείρῃ τὸ παραπέτασμα διὰ νὰ τὸν παρατηρήσῃ κάλλιον· ἔπεμψε μάλιστα καὶ τὴν θεραπαινίδα της, διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ πῶς ὠνομάζετο.

Ἐπανελθὼν ὁ Σέγκ ἠσθένησεν αὖθις ὡς καὶ πρότερον, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀπελπιστικὴν διαφοράν, ὅτι ἡ ψυχή του δὲν ἠδύνατο ὅπως τὴν πρώτην φορὰν νὰ διαμένῃ πλησίον τῆς Ἀ-Πάο.

Ἓν ἀπόγευμα βλέπων παιδίον τι τῆς οἰκογενείας του παῖζον παρὰ τὴν κλίνην του μὲ ἕνα παπαγάλον νεκρόν, ἐσκέφθη ὅτι ἂν ἡ ψυχή του ἠδύνατο νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ σῶμα τοῦ πτηνοῦ ἐκείνου, ἠδύνατο δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου νὰ πετάξῃ μέχρι τοῦ ἐνδιαιτήματος τῆς ἀγαπητῆς του.

Εὐθὺς ὡς ὁ λογισμὸς οὗτος ἐγεννήθη εἰς τὸ πνεῦμά του, καὶ πάραυτα, ὁ παπαγάλος ἠγέρθη ζῶν, ἐπέταξε καὶ ἔρθασεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς νεάνιδος, ἥτις ἔσπευσε νὰ τὴν συλλάβῃ, χωρὶς αὐτὸς ν' ἀντισταθῇ ποσῶς. Καθ' ἣν στιγμὴν ὅμως ἡτοιμάζετο νὰ τοῦ δέσῃ ἕνα κλοιὸν εἰς τὸν πόδα, τὸ πτηνὸν ἀνέκραξε:

— Μὴ μὲ δεσμεύσῃς, εἶμαι ὁ Σέγκ!

— Ἡ μεγάλη σου ἀγάπη ἐχαράχθη βαθέως εἰς τὴν καρδίαν μου, εἶπεν ἡ νεᾶνις μετ' εὐχαρίστου ἐκπλήξεως. Ἀλλὰ δὲν ἀνήκομεν πλέον εἰς τὸ αὐτὸ γένος. Πῶς θέλεις τώρα νὰ ἐκπληρωθῶσιν οἱ πόθοι σου;

— Ἡ εὐτυχία τοῦ νὰ εἶμαι πλησίον σου μὲ ἀρκεῖ· δὲν ζητῶ περισσότερον, ἀπήντησεν ὁ παπαγάλος.

Δὲν ἔτρωγεν εἰμὴ μόνον ἐκ τῆς χειρὸς τῆς νεάνιδος, ὁσάκις δὲ αὐτὴ ἐκάθητο, ἐκάθητο καὶ αὐτὸς εἰς τὰ γόνατά της· ὁσάκις κατεκλίνετο, ἐκοιμᾶτο πλησίον της. Ἡ Ἀ-Πάο τὸν ἠγάπα πολύ, πάρα πολὺ μάλιστα, ὥστε νὰ μὴ θέλῃ νὰ μένῃ διαρκῶς παπαγάλος. Ἔπεμψε λοιπὸν τὸν ὑπηρέτην της, διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν κατάστασιν τοῦ σώματος τοῦ ἐραστοῦ της, καὶ ἔμαθεν ὅτι τὸ στῆθος τοῦ Σεγκ ἦτο ἀκόμη θερμόν.

— Ἐὰν δύνασαι νὰ γείνῃς πάλιν ἄνθρωπος, εἶπεν ἡ Ἀ-Πάο πρὸς τὸ πτηνὸν θωπεύουσα αὐτό, δοκίζομαι ὅτι θ' ἀνήκω εἰς σέ.

Ὁ παπαγάλος ἐφάνη σκεπτόμενος πρὸς στιγμὴν καὶ διὰ μιᾶς ἀπέπτη πάλιν φέρων εἰς τὸ ῥάμφος του ἓν ὑπόδημα τῆς νεάνιδος.

Καὶ ἔρυγε ταχέως μὴ ἀκούων τὰς φωνὰς τῆς ἐρωμένης του.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ Σέγκ, ἥτις περίδακρυς περιεστοίχιζε τὸ σῶμα, ἐξεπλάγη βλέπουσα αὐτὸ κινούμενον καὶ ἐγειρόμενον αἴφνης, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ παπαγάλος εἰσῆλθε διὰ τοῦ παραθύρου καὶ ἔπεσε νεκρὸς ἐπὶ τῆς ψιάθου, δι' ἧς ἐκαλύπτετο τὸ ἔδαφος τοῦ θαλάμου.

Ἡ Ἀ-Πάο ἰδοῦσα τὸ προσφιλές της πτηνὸν ἀποπτάν, ἔπεμψεν ἐν τάχει γραῖάν τινα ὑπηρέτριάν της, διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν μεταλλαγὴν τῆς ψυχῆς, ἣν προσεδόκα νὰ ἐπιτελεσθῇ, καὶ διὰ νὰ φέρῃ ὀπίσω εἰς αὐτὴν τὸ ὑπόδημα.

— Τὸ ὑπόδημα εἶνε ὑπόσχεσις, εἶπεν ὁ Σέγκ, θὰ τὸ φυλάξω μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἡ ὑπόσχεσις αὕτη θὰ πραγματοποιηθῇ.

Ἡ μήτηρ τῆς Ἀ-Πάο, μαθοῦσα τὰ παράδοξα ταῦτα γεγονότα, ἀπεφάσισε νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὸ συνοικέσιον· ἀλλ' ὁ πατὴρ μὴ ἀνεχόμενος νὰ ἔχῃ γαμβρὸν πτωχὸν καὶ μανιακὸν ἐξηκολούθει ν' ἀνθίσταται. Ἀλλ' ἡ ἀντίστασίς του αὕτη κατενικήθη διὰ τῆς ἀπειλῆς τῆς θυγατρός του ὅτι θ' αὐτοκτονήσῃ. Ὅτε ὁ νέος ἔμαθε τὴν εὐχάριστον εἴδησιν, ἐλάθη παντελῶς.

Τὴν ἐπαύριον ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι.

Μετὰ τρία ἔτη εὐτυχοῦς συμβιώσεως ὁ Σέγκ ἀπεβίωσεν. Ἡ Ἀ-Πάο δὲν ἤθελε νὰ ἐπιζήσῃ καὶ ἀπεπειράτο ν' αὐτοχειριασθῇ, διὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸν σύζυγόν της καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον. Εὐτυχῶς οἱ παρ' αὐτὴν τὴν ἠμπόδισαν ἀπὸ τοῦ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ἀπαίσιον σχέδιόν της.

Καθ' ἣν στιγμὴν κατετίθετο εἰς τὸν τάφον τὸ σῶμα τοῦ προσφιλοῦς της συζύγου, ἡ Ἀ-Πάο ἤκουσε μετ' ἀπεριγράπτου ἐκπλήξεως καὶ χαρᾶς στόνους καὶ λόγους ἐντὸς τοῦ φερέτρου.

Ὁ Σεγκ εἶχεν ἀναστηθῆ.

Ὅτε κατῆλθεν εἰς τὸν ᾅδην, εἶδε τὸν μέγαν θεόν, ὅστις ἡτοιμάζετο ἤδη νὰ τὸν καταγράψῃ εἰς τοὺς ὑπηκόους του, ὅτε ὁ γραμματεὺς ὁ τηρῶν τὸν κατάλογον ἀνήγγειλεν αἴφνης τὴν προσεχῆ ἄφιξιν τῆς συζύγου τοῦ τεθνεῶτος· ὁ θεὸς τότε, συμπαθῶν πρὸς τὸν τόσον διάπυρον αὐτῶν ἔρωτα, ἠδόκησε νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Σεγκ ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ζωήν.

— Ἰδοὺ διατί ἐπανῆλθα, προσέθηκεν ὁ Σεγκ θλίβων τὴν Ἀ-Πάο ἐπὶ τῆς καρδίας του.

(Tcheng-Ki-Tong) Χ...

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Δ'.

Τὸ πολίτευμα

Τὸ Ἅγιον Ὄρος. — Ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος. — Ἡ ἁγιοφόρος ῥάβδος του. — Ἡ μονὴ τῆς Λαύρας. — Ἡ ἱερὰ Σύναξις. — Τὸ πολίτευμα.

Τὰς ὀλίγας ἡμέρας τῆς ἐν Καρυαῖς διατριβῆς μου ἀφιέρωσα εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτεύματος τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Δυστυχῶς φῶς τῆς ἱστορίας δὲν ἐφώτισεν εἰσέτι τὰς ἀρχὰς τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν πρώτων μοναχῶν ἐν τῷ Ἄθωνι, οὐδ' εἶνε ἐξηκριβωμένον πῶς κατεστράφησαν τόσαι πόλεις, αἵτινες ἤκμαζον ἐν τῇ Ἀθωνιάδι χερσονήσῳ. Ἐν χειρόγραφον σωζόμενον ἐν τῇ μονῇ τοῦ Φιλοθέου ἀναφέρει, ὅτι ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου οἱ κάτοικοι τῆς Ἀθωνιάδος χερσονήσου ἐξεδιώχθησαν ἐκεῖθεν καὶ μετηνάστευσαν εἰς Πελοπόννησον, ἔνθα σήμερον κατοικοῦσιν οἱ Τσάκωνες, τούτους δὲ διεδέχθησαν ἀσκηταί, οἱ ὁποῖοι βαθμηδὸν ἐπληθύνθησαν, ὅτε αἱ εἰκονομαχικαὶ ἔριδες διετάρασσον τὸ Βυζάντιον. Ἐκεῖ εὗρον οἱ εἰκονολάτραι ἐλευθερίαν νὰ ἀναστηλώσωσι τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ περιφανῶς νὰ κηρύξωσι τὴν ὀρθοδοξίαν, μέχρις ὅτου ἡ Θεοδώρα ἔδωκε τέρμα εἰς τὰς ἔριδας ταύτας. Τοὺς μοναχοὺς τούτους οὐδεμία τοὺς συνεῖχε δύναμις· ἡ μοναστικὴ πολιτεία ἦτο χαλαρὰ καὶ οἱ ἀσκηταὶ ἔζων βίον τρωγλοδυτικόν, μέχρις ὅτου ὁ ἐπιστήθιος φίλος τοῦ Νικηφόρου Φωκᾶ ὅσιος Ἀθανάσιος ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς Ἁγιορειτικῆς πολιτείας. Ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος ἐγεννήθη ἐν Τραπεζοῦντι, μείνας δὲ ἐν παιδικῇ ἡλικίᾳ ὀρφανός, ἀνετράφη ὑπό τινος πλουσίας μοναχῆς, ἀργότερον δὲ ἔτυχε τῆς προστασίας μεγιστάνος πολὺ σημαίνοντος ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ Βυζαντίου. Ἀλλ' ἀρήσας τὸ πλῆρες ἐλπίδων μέλλον ἀπῆλθεν εἰς Βιθυνίαν, ἔνθα εἰς ἓν ἐκ τῶν βουνῶν της ἠσκήτευεν ὁ μοναχὸς Μιχαὴλ ὁ Μελεῖνας, ὅστις τὸν συνέστησεν εἰς τὸν ἀνεψιόν του στρατηγὸν Νικηφόρον Φωκᾶν τὸν μετέπειτα αὐτοκράτορα. Μετ' αὐτοῦ συνεδέθη διὰ φιλίας ἀδελφικῆς ὁ Ἀθανάσιος. Ὁ Νικηφόρος ἀποσταλεὶς κατόπιν εἰς Κρήτην ὡς στρατηγὸς παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸν Ἀθανάσιον, εἰς τὰς εὐχὰς τοῦ ὁποίου ἀπέδωκε τὰς νίκας, διὸ τῇ αἰτήσει τοῦ μοναχοῦ ἄρθονα ἐχορήγησε χρήματα, ὅπως οἰκοδομηθῇ ἡ μονὴ τῆς Λαύρας κατὰ τὸ 921 καὶ πρὸ αὐτῆς ὁ ναὸς τῶν Καρυῶν. Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ ᾠκοδομήθησαν καὶ τὰ ἰδιαίτερα κελλία τοῦ Νικηφόρου, ὅστις εἶχε δώσει ὑπόσχεσιν μετὰ τὰς ἐκστρατείας του νὰ μεταβῇ εἰς Ἄθω, ὅπως ὑπὸ ἡγεμόνα καὶ καθηγητὴν πανάριστον ἀσκήσῃ τὴν κατὰ Θεὸν φιλοσοφίαν.

ΑΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

ΕΜΙΡΗΣ

Τὸ Ἅγιον Ὄρος εὗρον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Οἱ μοναχοί, λέγει, ἡ βιογραφία τοῦ ἁγίου, «οὐ γῆν ἤρουν, οὐκ αὔλακα ἔτεμνον, οὐ βοῦν εἶχον, οὐχ' ὑποζύγιον, οὐκ ἄλλο ἐκ τῶν ἀχθοφόρων ζώων, οὐ κυνάριον, οὐ κύνα· ἀλλὰ καλύβας ἐκ μικρῶν πηξάμενοι ξύλων, καὶ ὁροφὴν αὐταῖς ἐκ χόρτου συμφορηθεῖσαν ἐπεσχεδίασαν». Ἐὰν ἐλαμβάνετο χρεία νὰ μετακομισθῶσι βάρη, αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν ἐπλήρουν τὴν χρείαν τῶν νωτοφόρων ζώων, ἐπιδένοντες σάγματα, οἷα τὰ τῶν ἡμιόνων, εἰς τὰ ἑαυτῶν νῶτα, «ταῦτα δὲ τὰ τοῦ Χριστοῦ ὑποζύγια οὕτως ἐν αὐτοῖς τὰ ἄχθη μετέφερον» (1).

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὑρὼν τὸ Ἅγιον Ὄρος προσεπάθησε νὰ θέσῃ τὰς βάσεις τοῦ σημερινοῦ πολιτεύματος· οἱ μοναχοὶ ὅμως ὄντες μᾶλλον ἀτίθασσοι δὲν ὑπετάσσοντο, ἡ εἰρήνη δὲν ἀποκαθίστατο, «ἡ δὲ σιδηρὰ ῥάβδος του, μὲ τὴν ὁποίαν ἐδίωκε τὰ δαιμόνια» δὲν ἤρκει ὅπως ἀποκρούσῃ τοὺς πειρασμοὺς τῶν καλογήρων (2), καὶ μόλις ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Θ' τοῦ Μονομάχου κατωρθώθη νὰ ἑδραιωθῇ τὸ ὑπάρχον πολίτευμα, «ὅπερ εἶνε ἐκ τῶν λαμπρῶν ἐκείνων πολιτευμάτων τῆς ἀρχαιότητος διασωθὲν παραδόξως μέσῳ τῆς βαρβαρικῆς ταύτης καταιγίδος. Εἶνε σύστημα ὁμοσπονδιακόν, ὠργανισμένον σοφώτατα ἐπὶ τῆς τελείας τῶν δικαιωμάτων ἑκάστης μονῆς ἰσότητος (3).»

Ἐκτὸς τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων, ὁ Ἅγιος εἶχε καὶ μεγάλα σωματικὰ πλεονεκτήματα.

(1) Ἐπίτομος βιογραφία Ὁσίου Ἀθανασίου.
(2) Ἀν. Μομφερράτος.
(3) Φρεαρίτης.

ΚΑΛΑ ΚΕΡΔΑ

Γιγαντιαίου ὢν ἀναστήματος, ἔτρωγε διὰ πέντε ἄνδρας καὶ εἶχε σταυρὸν σιδηροῦν ἐξηρτημένον ἐκ τοῦ λαιμοῦ του, ζυγίζοντα ὑπὲρ τὰς 7 ὀκάδας. Ὁ σταυρὸς οὗτος διασώζεται ἀκόμη ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ καὶ κατὰ πᾶσαν κυριακὴν μοναχὸς περιβάλλει τὸν λαιμὸν αὐτοῦ, ὅστις κύπτει ὑπὸ τὸ βάρος του. Ἀνάλογος πρὸς τὸν σταυρόν του ἦτο καὶ ἡ ῥάβδος του, σιδηρᾷ ἐπίσης, ζυγίζουσα δέκα

τέσσαρας ἑκάδας. Διὰ τῆς ῥάβδου ταύτης ὡς ἄλλος Μωϋσῆς ἐκτύπησε τὸν βράχον καὶ ἀνέβλυσε διαυγέστατον ὕδωρ, ἱκανὸν διὰ δύο ὑδρομύλους, ὅπερ καὶ σήμερον ὑπάρχει. Ἡ αὐτὴ ἁγιοφόρος ῥάβδος, κατὰ τοὺς ἐπαναστατικοὺς ἐρεθισμοὺς τῶν καλογήρων, ἐτέλει σπουδαιότερα θαύματα εἰς τὰς ῥάχεις καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. Ὅπως ὅμως περιπετειώδης ὑπῆρξεν ὁ βίος τοῦ ἁγίου, τραγικὸς ἐγένετο καὶ ὁ θάνατός του. Προσευχόμενός ποτε ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς τῆς Λαύρας κατεπλακώθη ὑπὸ τοῦ πεσόντος θόλου. Μέχρι τῆς σήμερον δὲ δύναταί τις νὰ ἴδῃ τὰ αἱματοβαφῆ φορέματα αὐτοῦ, δι' ὧν θεραπεύονται πλεῖστοι ἀσθενεῖς, κατὰ τὰς ὁμολογίας τῶν μοναχῶν τῆς Λαύρας.

Ἡ μονὴ αὕτη εἶνε ἡ μεγίστη καὶ ἀρχαιοτάτη τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, περιλαμβάνουσα τετρακόσια κελλία καὶ πολλοὺς πύργους, καταλλήλους πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν πειρατῶν, οἵτινες κατεμάστιζον τὰ παράλια τοῦ ἑλληνικοῦ Ἀρχιπελάγους. Ἡ μονὴ αὕτη ἐπὶ οὐδενὸς ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου ἐγειρεῖσα, ἔχει ὄψιν φρουρίου, αἱ δὲ κατοικίαι της ἐκτίσθησαν ἀναλόγως τῶν ἑκάστοτε ἀναγκῶν τῆς μονῆς, ἄνευ προδιαγεγραμμένου σχεδίου· ἡ περιγραφὴ αὐτῆς καθίσταται δυσχερεστάτη καὶ ἀποτελεῖ ἴδιον θέμα μελέτης. Ἐντὸς τῶν τειχῶν τῆς μονῆς πατριάρχαι πολλοὶ ἐμόναταν καὶ σώζονται εὐλαβῶς διατηρούμενοι οἱ τάφοι των, ἐν αὐτῇ δὲ τῇ μονῇ κατηρτίσθη τὸ ὑπάρχον πολίτευμα τῆς ἁγιορειτικῆς ὁμοσπονδίας, ἧς ἡ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ διαμένει ἐν Καρυαῖς.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς εἰς Καρυὰς ἀφίξεώς μου ἐπεσκέφθην τὴν *ἱερὰν Σύναξιν*, ἤτοι τὸ συμβούλιον τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων μονῶν καὶ ἐπαρουσιάσθην εἰς τοὺς ἁγίους πατέρας. Τὸ κατάστημα τῆς ἱερᾶς Συνάξεως ἔξωθεν μὲν ὁμοιάζει πρὸς σχολεῖον ἑλληνικοῦ χωρίου, ἔσωθεν δὲ διαιρεῖται εἰς τὰ γραφεῖα καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων, ἔνθα ἐγενόμην δεκτός. Ἡ αἴθουσα εἶνε εὐρυτάτη· διαθέει δὲ ταύτην σοφὰς, ἐφ' οὗ καθεζόμενοι συζητοῦσιν οἱ εἴκοσιν ἀντιπρόσωποι τῶν μονῶν. Ὁ πρόεδρος ἢ πρωτεπιστάτης, ὡς καλεῖται ἐν τῇ ἁγιορειτικῇ γλώσσῃ, ἐκάθητο ἐπὶ ὑψηλοτέρας ἕδρας καὶ ἐκράτει διακριτικὴν ῥάβδον.

Μὲ ἐκάλεσε νὰ καθήσω πλησίον του, παραχρῆμα δὲ φουστανελλοφόρος ὑπηρέτης φέρων χρυσῆν ῥέμελην καὶ ἀργυρὰ ὅπλα, μοῦ προσέφερε τὸ ἀπαραίτητον γλυκὸ καὶ τὸν καφὲν ἐντὸς ἀργυρῶν κυπέλλων. Οἱ ἀναπαυτικοὶ σοφάδες καὶ οἱ κατὰ τάξιν ἀρχαιότητος περικαθήμενοι βαθυπώγωνες ἀντιπρόσωποι τῶν μονῶν ἔδιδον ὄψιν ἐκκλησιαστικῆς συνόδου. Οἱ μοναχοὶ οὗτοι ἀπετέλουν τὴν διοικητικὴν ἐξουσίαν τῆς μικρᾶς ὁμοσπονδίας, ἥτις εἶνε ἀνεξάρτητος καὶ αὐτοδιοίκητος, μὴ ὑπαγομένη ἀπευθείας οὔτε εἰς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν, οὔτε εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Εἶνε ἀληθῶς λίαν περίεργον πῶς κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν πνευματικὴν καὶ πολιτικὴν αὐτονομίαν της ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος, καίτοι δὲ τοσαῦται μεταβολαὶ ἐπῆλθον πέριξ αὐτῆς, αὕτη ἐτήρησε τὸν ἀρχικὸν τύπον, ὅστις ἐξακολουθεῖ διαιωνιζόμενος. Καὶ ὅμως ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς παραγωγοῦ κοινωνίας ἡ ἁγιορειτικὴ πολιτεία θὰ ἐξηντλεῖτο. Ἐν τούτοις δὲν φοβεῖται ἐξάντλησιν ἡ μονόφυλος αὕτη κοινωνία, διότι πολλοὶ κατ' ἔτος προσέρχονται καὶ ὑρίσταται τὴν κουράν, ἀνταλλάσσοντες τὰς τέρψεις τοῦ κόσμου μὲ τὴν γαλήνην τοῦ μοναστικοῦ βίου. Πλείστους ἑλκύουν ἐκεῖ μόνον τὰ θέλγητρα τῆς φύσεως, ἄλλους τὰ λανθάνοντα θέλγητρα τῆς μοναστικῆς ζωῆς, ἥτις, κατὰ τὴν φράσιν Ῥώσσου μοναχοῦ, μεταβάλλεται ἐνίοτε εἰς βασιλικὴν ζωήν. Ἀλλ' εἴτε ἐν βασιλικῇ χλιδῇ διέρχονται οἱ κάτοικοι τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἴτε καταπονοῦνται τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχήν, πάντοτε ὑπόκεινται μετὰ στρατιωτικῆς πειθαρχίας εἰς τὰς διατάξεις τῆς ἁγιορειτικῆς πολιτείας.

Τὸ πολίτευμα τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἶνε ἄξιον πράγματι εὐρείας μελέτης, ἥτις διεκρεύγει τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν προχείρων τούτων ἐντυπώσεων, ὁμοιάζει δὲ κατὰ τοὺς τύπους τοῦ διοικητικοῦ ὀργανισμοῦ πρὸς τὸ πολίτευμα τοῦ Λυκούργου. Ὁ νομοθέτης τῆς Σπάρτης εἶχεν ὡς μόνον σκοπὸν τὴν στρατιωτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας καὶ τὴν παραγωγὴν μόνον πολεμιστῶν, ὁ δὲ νομοθέτης τοῦ ἁγιορειτικοῦ πολιτεύματος ἔσχεν ὡς μόνον μέλημα τὴν θρησκευτικὴν λατρείαν καὶ τὴν παραγωγὴν μόνον μοναχῶν. Πᾶσα ἄλλη κοινωνικὴ πρόοδος καὶ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου πολιτεύματος ἀποκλείεται. Ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα ὁ διοικητικὸς ὀργανισμὸς τοῦ Ὄρους ἔχει οὕτω: Κατοικούμενον ὑπὸ 6,000 μοναχῶν καὶ 2,000 κοσμικῶν, διαιρεῖται εἰς εἴκοσι διαμερίσματα, ἤτοι εἰς τὰς εἴκοσι μονάς, ἑκάστη τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ ἰδιαιτέραν ἀνεξάρτητον καὶ αὐτοδιοίκητον δημοκρατίαν. Αἱ εἴκοσιν αὗται μοναὶ ἀποτελοῦσιν ὁμοσπονδίαν καὶ ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν, τὰς Καρυάς, τοὺς ἀντιπροσώπους των, οἵτινες διαχειρίζονται τὰ κοινὰ συμφέροντα, ἤτοι τὴν διοικητικήν, τὴν δικαστικὴν καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Ἡ ἀντιπροσωπεία αὕτη εἶνε ἡ ἱερὰ Σύναξις ἢ ἡ ἱερὰ Κοινότης, ἥτις ἐκλέγει ἀνὰ πᾶσαν τετραετίαν τὸν πρόεδρόν της, ὅστις μετὰ τεσσάρων τῶν ἐπιστατῶν, ἐκ περιτροπῆς ἐκλεγομένων, ἵνα μὴ γεννῶνται ἀντιζηλίαι, διαχειρίζονται ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἱερᾶς Κοινότητος τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν.

Παρὰ τὴν ἱερὰν Σύναξιν διαμένει ὁ *καϊμακάμης*, δηλαδὴ ὁ πολιτικὸς διοικητής, ὅστις εἶνε ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, συνεργαζόμενος μετὰ τῆς Συνάξεως, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς πρὸς τὴν πολιτικὴν ἀρχὴν σχέσεις τοῦ Ἁγίου Ὄρους, αἵτινες περιορίζονται εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν φόρων, μὴ ὑπερβαινόντων τὰς 700 λίρας κατ' ἔτος. Ἕτεροι ὑπάλληλοι, πλὴν τοῦ τελώνου, τοῦ ἀστυνόμου καὶ τινων τηλεγραφικῶν καὶ ταχυδρομικῶν διανομέων, δὲν ὑπάρχουσι. Καὶ αὐτῶν δὲ ἡ δικαιοδοσία εἶνε στενότατα περιωρισμένη. Πᾶσα ἄλλη ὑπόθεσις διοικητική, δικαστική, εἴτε πολιτικὴ εἴτε ποινικὴ εἶνε αὕτη, ὑπάγεται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Συνάξεως. Αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις της ἔχουσιν ἀπεριόριστον κῦρος. Καίτοι δὲν ἀναγνωρίζονται ἐπισήμως ὑπὸ τῶν τουρκικῶν δικαστηρίων, σπανίως ἐρεσιβάλλονται εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια τῆς Θεσσαλονίκης. Καὶ οἱ μᾶλλον ἀνυπότακτοι ἐκ τῶν μοναχῶν ὑπείκουσιν εὐλαβῶς εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς ἱερᾶς Συνάξεως. Ὅλη δ' αὐτὴ ἡ πολυποίκιλος νομοθεσία τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἶνε ἄγραφος ὡς ἡ Σπαρτιατική. Ὅπως οἱ Λάκωνες εἶχον τὰς ῥήτρας των, οὕτω καὶ οἱ μοναχοὶ ἔχουσι τὰ θέσμιά των, μὴ διδασκόμενοι ἐκ τῶν βιβλίων, ἀλλ' ἐν ἀσκήσει καὶ ἐκ πείρας ἐκμανθάνοντες ταῦτα.

Ταῦτα εἶνε τὰ γενικὰ σημεῖα τοῦ διοικητικοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Τὰ ποινόμια δὲ ταῦτα χορηγηθέντα ἀπὸ τοῦ ΙΑ' αἰῶνος διὰ χρυσοβούλλου τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, τηροῦνται μετ' εὐλαβείας ἔκτοτε. Μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους ἡ τουρκικὴ δυναστεία τὰ ἐσεβάσθη, ἡ δὲ Βερολίνειος συνθήκη τὰ ἐξησφάλισεν αὐτοῖς. Οἱ δὲ μοναχοὶ εἶνε λίαν ζηλότυποι περὶ τὰς προνομίας των ταύτας, ἀνθιστάμενοι ἐναντίον οἱασδήποτε ἐπεμβάσεως, καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας τὰ δικαιώματα εἶνε λίαν ἰδανικά.

Ἕπεται συνέχεια Θ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΣΟΡΒΟΝΝΗΝ

Ἄξιον ἀπεικονίσεως ἀντικείμενον, δυνάμενον ν' ἀπαθανατίσῃ ἀγαθὸν ζωγράφον, εἶνε ἡ Σορβόννη καὶ τὰ πέριξ αὐτῆς κατὰ τὴν πνιγηρὰν ὥραν τοῦ Ἰουλίου, κατ' ἐξοχὴν ὥραν τῶν ἐξετάσεων καὶ ὥραν τῶν διαγωνισμῶν. Καθ' ἑκάστην ἀπὸ πρωΐας ὠχροὶ ἐκ πυρετώδους μελέτης, κατάκοποι ἐξ ἀγρυπνιῶν μακρῶν μετὰ λεξικῶν ὑπὸ μάλης, μετὰ τετραδίων καὶ σημειώσεων ἐν τοῖς θυλακίοις προσέρχονται οἱ ὑποψήφιοι ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν Λατινικὴν συνοικίαν οἰκιῶν των πρὸς τὸ κέντρον τῆς κλασικῆς ταύτης πόλεως—διότι ἡ Λατινικὴ συνοικία ἀποτελεῖ πόλιν ἐν πόλει καὶ κράτος ἐν κράτει—ἔνθα ἐγείρεται σεμνὴ καὶ ἐπιβάλλουσα ἡ γηραιὰ Σορβόννη, ἣν οὔτε αἱ αἱμόφυρτοι θρησκευτικαὶ πάλαι, οὔτε αἱ διαδοχικαὶ ἐπαναστάσεις, αἱ σχοῦσαι ὡς θέατρον τὸ παρὰ τὸν Σηκουάναν ἐπτάλοφον ἄστυ ἠδυνήθησαν κἂν νὰ κλονίσωσι.

Καὶ περὶ μὲν Σορβόννης ὁ λόγος ἐς ἄλλοτε· ἐπανελθωμεν τὸ νῦν ἐπὶ τὸν μῆνα Ἰούλιον καὶ τοὺς κατ' αὐτὸν χωροῦντας διαγωνισμούς· διαγωνισμοὺς ἐν τῇ φιλοσοφικῇ σχολῇ, διαγωνισμοὺς ἐν τῇ σχολῇ τῶν ἐπιστημῶν· διαγωνισμοὺς προλυτῶν καὶ διαγωνισμοὺς ὑρηγητῶν. Καὶ συγχάνει δεινὴ ἡ πάλη περὶ ἀμφοτέρων τῶν πανεπιστημιακῶν τούτων τίτλων, διότι ὁ ἀγὼν πρόκειται μεταξὺ τῶν κρατίστων τῆς Σορβόννης τελειοφοίτων καὶ τῶν τροφίμων τῆς Νορμαλικῆς Σχολῆς. Οἱ ἀγωνιζόμενοι ὑπερβαίνοντες κατὰ κανόνα τοὺς 100 ἀνέρχονται συνήθως εἰς 150, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν γινομένων ὁριστικῶς δεκτῶν ποικίλλει μεταξὺ 25 ἕως 30. Μὴ νομισθῇ δὲ λόγος τῆς ἀποτυχίας τῶν ἀποκρουσμένων ἡ ἀνικανότης ἐξ αὐτῶν, λόγος τῆς ἀπορρίψεως τῶν ἡ μείζων ἱκανότης τῶν ἄλλων. Λόγος δὲ τοῦ σμικροῦ ἀριθμοῦ τῶν γινομένων δεκτῶν τὸ μὲν ὁ ζῆλος, μεθ' οὗ οἱ λευκότριχες τῆς Σορβόννης καθηγηταὶ περιφρουροῦσι τὸ γόητρον τοῦ σορβοννικοῦ διπλώματος, τὸ δὲ ἡ ὑποχρέωσις τῆς ἐπικρατείας τοῦ νὰ διορίσῃ ὡς τάχιστα τοὺς νικηφόρους ὑποψηφίους εἰς καθηγητικὰς ἕδρας, πᾶς δὲ τοιοῦτος διορισμὸς στοιχίζει τῷ Γαλλικῷ φίσκῳ τὴν σοβαρὰν ἀφαίμαξιν στρογγύλου ἀριθμοῦ χιλιάδων κατ' ἔτος. Ἀνάγκη ἄρα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπιτυχόντων νὰ διατελῇ εἰς ἀνάλογον σχέσιν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κενῶν ἑκάστοτε θέσεων.

Τὸ ὑπουργεῖον ἀποστέλλει ἑκάστῃ πρωΐᾳ καὶ μόνον τὴν τελευταίαν στιγμὴν τὸ θετέον ζήτημα. Ὁ φάκελλος ἀνοίγεται ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν, ἐνῷ οἱ ὑποψήφιοι κατέλαβον ἤδη πρὸ ἡμισείας ὥρας τὰς θέσεις των. Ἀντὶ πάσης ἀποσκευῆς ἔχει ἕκαστος πρὸ αὐτοῦ ἓν λεξικόν. Αἱ σημειώσεις καὶ τὰ τετράδια ἀφίνονται εἰς τοὺς προθαλάμους ἐπὶ ποινῇ ἐνιαυσίου ἢ παντοτεινῆς ἀποβολῆς. Ὁλόκληρος φρουρὰ καθηγητῶν, ὑφηγητῶν καὶ κλητήρων περιφρουρεῖ ἐναλλὰξ τοὺς ἀμιλλωμένους. Οὐδεμία διακοπή· μόνον δὲ λόγῳ ἐκτάκτου ἀνάγκης δύναταί τις νὰ ἐξέλθῃ, ἀλλ' ὑπὸ τὴν συνοδίαν ἐπιστάτου. Ἐὰν πεινᾷ προμηθεύεται λιτὸν στερεὸν πρόγευμα καὶ τὸ τρώγει ἐπὶ τῆς θέσεώς του· τῶν πλείστων ὅμως ὁ στόμαχος ἀπεργεῖ· ἡ πεῖνα καὶ ἡ δίψα ἐγκατέλιπον τὴν ἀσκοειδῆ αὐτῶν κατοικίαν.

Περὶ τὴν τρίτην μ.μ. ὥραν οἱ ὑποψήφιοι ἀρχονται περατοῦντες τὴν ἐργασίαν αὐτῶν καὶ ἀπέρχονται τῆς ἀχανοῦς αἰθούσης, ἐν ᾗ ἐμαρτύρησαν σήμερον, θὰ μαρτυρήσωσι δὲ καὶ τὰς ἀκολούθους τῆς ἑβδομάδος ἡμέρας. Παραμένουσι δὲ ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Σορβόννης, ὅπου μικρὸν κατὰ μικρὸν σχηματίζονται πυκνοὶ ὅμιλοι καὶ ἐγείρονται συζητήσεις ζωηραὶ περὶ τῶν σκοτεινῶν χωρίων τῆς Λατινικῆς μεταφράσεως, περὶ τοῦ μέτρου τῶν στίχων, οὓς ἔγραψαν, περὶ τῆς συγκριτικῆς Γραμματικῆς τῶν νεκρῶν λεγομένων γλωσσῶν, περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ θέματος, περὶ τῆς Γαλλικῆς διατριβῆς, περὶ τῆς Γερμανικῆς ἢ τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας. Μεταξὺ τῶν νέων ὑποψηφίων ἀπαντᾷ τις καὶ ἄνδρας μιξοπολίους, διδασκάλους ἐπαρχιωτικῶν κολλεγίων, ἐκ περιστάσεων δυσμενῶν μὴ δυνηθέντας ἐνωρίτερον νὰ ἐπιτύχωσι τοῦ ἀνωτάτου φιλολογικοῦ διπλώματος. Ἀλλὰ βλέπει τις καὶ ἱεροδιακόνους, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐφημερίους, γραμ-

ματεῖς ἐπισκόπων, οἵτινες ἔρχονται καὶ αὐτοὶ νὰ δοκιμάσωσι τὴν τύχην των, εὐχόμενοι νὰ ἐπιτύχωσι τὸν φιλολογικὸν τοῦ προλύτου τίτλον, σημαντικὸν ἐφόδιον διὰ τὴν πρὸς τὴν ἐπισκοπὴν σταδιοδρομίαν αὐτῶν.

Αἱ συζητήσεις, αἱ λαμβάνουσαι χώραν ἐν τοῖς ὁμίλοις τούτοις παρέχουσιν ἀληθὲς θέλγητρον διὰ τὸ πνεῦμα, τὴν εὐγλωττίαν, τὸ ἐνδιαφέρον, μεθ' ὧν διεξάγονται, διασταυρουμένων τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν εὐφυϊῶν ἀντικτυπωμένων, διότι ἐν Γαλλίᾳ ἡ συνομιλία δὲν ἔχει οὔτε τὴν ψυχρότητα, ἣν ἀποπνέει ἐπὶ τῶν πέραν τῆς Μάγχης ἀπορρώγων ἀκτῶν, οὔτε τὴν τραχύτητα, δι' ἧς ἀσχημίζεται παρὰ τὰς ψαμμώδεις ὄχθας τοῦ Σπρέου. Ἡ συνδιάλεξις Γαλλων εἶνε μονομαχία, ἀδιάνοπος εὐφυϊῶν ἀλληλοσπαθισμός· αἱ πληγαὶ ἃς καταφέρει πονοῦσι πλειότερον ἀγγλικῆς πυγμῆς, πλειότερον διατόρου λεπίδος ἰταλικῆς σπάθης.

Ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἀρχαιοτάτου αὐτοῦ τῶν ἐπιστημῶν τεμένους ὁ σορβοννικὸς ναὸς ἔχει ἐγκαρσίαν θύραν, ἀνοιγομένην συνήθως ἀπὸ τῆς 9ης πρωϊνῆς ὥρας, κλείουσαν δὲ περὶ δείλην πρωΐαν. Οἱ δειπνεῖαίμονες τῶν ὑποψηφίων—διότι ὑπάρχουσι μὲν ἄθεοι ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ προληπτικοί—εἰσδύουσιν ὑπὸ τὸν σεπτὸν θόλον τοῦ παλαιτάτου αὐτοῦ ναοῦ, τόσῳ αὐστηροῦ κατά τε τὸν ἐσωτερικὸν καὶ τὸν ἐξωτερικὸν ῥυθμόν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα μὲν ν' ἀποθαυμάσωσι τὸν ἐπιτάφιον λίθον τοῦ ἐκεῖ κοιμωμένου πολυμηχάνου Richelieu, πράγματι δὲ ἵνα ἀνάψωσι κηρίον λευκόν, au petit bonheur.

Δέκα πέντε ἡμερῶν ἀγωνία καὶ δέκα πέντε νυκτῶν ἀνήσυχοι ὕπνοι! καθ' οὓς τὸ φάσμα τοῦ ἐξεταστοῦ ταράττει τοὺς ὀνείρους τοῦ ὑποψηφίου. Ὅστις διήνυσε τοιοῦτον δεκαπενθήμερον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Σηκουάνα κατὰ τὴν ὥραν τῶν κυνικῶν ἰδίᾳ καυμάτων φέρει ἐπὶ τῶν νώτων αὐτοῦ 15 περιπλέον ἐνιαυτοὺς ἢ ἐκεῖνοι, οἵτινες ὑπὸ τὸν μαῦρον αὐτὸν ἑσπερινὸν ἐπενδύτην, μὲ λαιμοδέτην ἐξ ἡμιτυβίου λευκοῦ καὶ μὲ λευκὰς χειρίδας ἐκάθισαν, περατωθείσης τῆς πανεπιστημιακῆς αὐτῶν τριετίας (triennium) περὶ στρογγύλην καὶ τετράγωνον τράπεζαν μετὰ τῶν σοφῶν δοκτόρων, οἵτινες τοὺς ἐδίδαξαν, καὶ δροσίζοντες τὸν ἄλλως μὴ κουρασθέντα λάρυγγά των δι' ἀναψυκτικῶν παρατεθειμένων, ὑπέστησαν ἀδρόχοις ποσὶ τὴν εἰκονικὴν ἐπὶ διδακτορίᾳ δοκιμασίαν—ἐὰν τοῦτο γίνεταί που τῆς Εὐρώπης — μεθ' ἣν ἀνηγορεύθησαν καὶ αὐτοὶ κλεινοὶ δόκτορες καὶ ἀπεστάλησαν extra mare εἰς τοὺς τόπους τῆς προελεύσεώς των.

Ὁ εὐτυχέστατος ὅμως πάντων τῶν γενομένων ὑποψηφίων ὑπῆρξε βεβαίως ὁ Χ ἐκεῖνος, εἰς ὃν, καθὰ μοὶ διηγεῖτό ποτε ὁ δείμνηστος νομοδιδάσκολος Σαρίπολος, δυσκολευόμενον νὰ ἐκφρασθῇ ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν ἐξεταστῶν του, οἱ σοφοὶ δόκτορες ἐπέτρεψαν ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν, καὶ ὅστις τότε εἶπε προσευχάς τινας ἑλληνικάς, ἃς ἐγίνωσκεν ἀπὸ στήθους, μεθ' ὃ ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν συνεχάρη αὐτὸν καὶ ἀνηγόρευσε διδάκτορα ἐν μέσῳ πολλῶν ἐπαίνων. Ἐν τούτοις οὐδεμίαν ἀναδέχομαι εὐθύνην ἀπέναντι τῶν ἀναγνωστῶν τῆς *Ἑστίας* περὶ τῆς ἀκριβείας τοῦ γεγονότος. Μεταδίδω τὸ ἀνέκδοτον οἷόν μοι μετεδόθη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΚΑΛΛΙΣΠΕΡΗΣ

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Ο ΝΟΤΙΟΣ ΠΟΛΟΣ

Ὁ ἀνταρκτικὸς πολικὸς κύκλος εἶνε γραμμὴ φανταστικὴ μήκους 16,000 χιλιομέτρων, τῆς ὁποίας πᾶν σημεῖον ἀπέχει τοῦ νοτίου πόλου 1410 γεωγραφικὰ μίλια ἐκ 1852 μέτρων. Ἡ παγωμένη ζώνη λοιπόν, ἧς ὅριον εἶνε ἡ γραμμὴ αὕτη, ἔχει ἔκτασιν μείζονα τῆς διπλασίας ἐπιφανείας τῆς Εὐρώπης.

Ἐὰν παρατηρήσωμεν γεωγραφικόν τινα χάρτην, βλέπομεν ὅτι καὶ σήμερον ἔτι ἐλάχιστα ὁριστικὰ καὶ ἀκριβῆ γνωρίζομεν περὶ τοῦ νοτίου πόλου, ὅστις παρουσιάζει ἀκόμη ἀχανὲς καὶ μυστηριῶδες πεδίον ἐρεύνης εἰς τοὺς γεωγράφους καὶ τοὺς ἐξερευνητάς, μεθ' ὅλας τὰς ἡρωϊκὰς προσπαθείας, αἵτινες ἔχουσι καταβληθῆ ἀπ' αἰώνων ἤδη πρὸς ἐξερεύνησιν αὐτοῦ. Πρὸ δύο καὶ ἡμίσεως ἑκατονταετηρίδων δὲ καὶ αὐταὶ αἱ νότιαι ἐσχατιαὶ τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας ἦσαν ἐντελῶς ἄγνωστοι καὶ οἱ χάρται τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρουσιάζουσι πρὸς τὸ νότιον μέρος ἀνεξερευνήτους ἐκτάσεις ἀποθαρρυντικῶς ἀπεράντους.

Ὁ Βαρθολομαῖος Διάζ ἀνεκάλυψε τὸ Εὐελπὶ ἀκρωτήριον τὸ 1487 καὶ μετὰ δέκα ἔτη ὁ Βάσκος δὲ Γάμα ἔκαμψε τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο καὶ ἀνεκάλυψε πρὸς ἀνατολὰς τὴν πρὸς τὰς Ἰνδίας ὁδόν. Τὸ ἀκρωτήριον Χὸρν καὶ ἡ Γῆ τοῦ Βὰν Διέμεν ἀνεκαλύφθησαν πολὺ βραδύτερον.

Εἰς τὸν Πορτογάλλον Φερνάον Μαγγελάνον ἀποδίδεται ἡ τιμὴ τοῦ πρώτου περίπλου τῆς γῆς καὶ τωόντι ὑπό τινα ἔποψιν ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τοῦ τίτλου τούτου, διότι, γνωστοῦ ὄντος ἤδη τοῦ ἡμίσεως τοῦ γύρου τῆς γῆς, αὐτὸς πρῶτος διέπλευσε τὸ ἄλλο ἡμισυ. Ἀντὶ νὰ πλεύσῃ πρὸς ἀνατολὰς διὰ τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ποσθμοῦ ὅστις φέρει τὸ ὄνομά του, γενομένη τὸ 1520, ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ διευθυνθῇ πρὸς δυσμὰς εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας διὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Τὸ ἑπόμενον ἔτος ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν ἐν ταῖς Φιλιππίναις νήσοις.

Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Μαγγελάνου εὐλόγως ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων του ὡς μέγα κατόρθωμα, διότι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἐγνώριζον ἄλλην θαλασσίαν ὁδὸν πρὸς δυσμὰς ἐν τῷ Εἰρηνικῷ, οὔτε ὑπέθετον μάλιστα ὅτι ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ τοιαύτη. Ὑπέθετον δὲ φαίνεται, ὅτι ἐκ νότου ἀπέφραττε τὴν ὁδὸν ἡ ξηρὰ καὶ ἐπὶ τῆς γνώμης ταύτης βασιζόμενοι οἱ Ἱσπανοὶ τὸ 1584 ἀπεπειράθησαν νὰ καταλάβωσι τὸν Μαγγελάνειον πορθμὸν μὲ σκοπὸν νὰ ἐμποδίσωσι τὸν λοιπὸν κόσμον νὰ ἐπωφεληθῇ τῆς ὁδοῦ ταύτης. Ἀλλ' ἡ σπουδαιότης τοῦ Μαγγελανείου πορθμοῦ κατέπεσεν, ὅταν τὸ 1616 οἱ Ὁλλανδοὶ ἐμποροπλοίαρχοι Ἰσαὰκ Λεμαὶρ καὶ Γουλιέλμος Κορνήλιος Σχουτεν, ἐξ ἀντιδράσεως πρὸς τὴν ὁλλανδικὴν ἑταιρίαν τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἥτις εἶχε τὸ μονοπώλιον τοῦ διάπλου τοῦ Μαγγελανείου πορθμοῦ, ἐπεχείρησαν ταξείδιον πρὸς ἀνακάλυψιν ἄλλης ὁδοῦ καὶ κατώρθωσαν τωόντι νὰ εὕρωσι τοιαύτην παρακάμψαντες τὸ ἀκρωτήριον Χόρν. Ἔφθασαν δ' οὕτω εἰς μεσημβρινὸν πλάτος 59ο 25', ἀλλ' οὐδ' ἐλάχιστον σημεῖον ξηρᾶς διέκριναν πρὸς νότον. Εἶνε δὲ τοῦτο περίεργον καθ' ὅσον, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἰταλὸς Πιγαφέτας, κατὰ τὸ ταξείδιον τοῦ Μαγγελάνου διῆλθον πλησίον δύο ὀρεινῶν νήσων, ἐξ ὧν ἡ μὲν μία ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν 20 μοιρῶν ἀπὸ τοῦ νοτίου πόλου, ἡ δὲ ἄλλη εἰς ἀπόστασιν 15 μοιρῶν.

Ἀλλ' ἂν οὗτοι πρῶτοι ἀνεκάλυψαν τὸ συνεχὲς τοῦ ὠκεανοῦ, ὁ Ἱσπανὸς πρωρεὺς Πέτρος Φερνάνδος δὲ Κύρος ἐστάλη πρῶτος μὲ τὸν εἰδικὸν σκοπὸν νὰνακαλύψῃ τὴν νοτίαν ἤπειρον, ἣν ὑπέθετον ὑπάρχουσαν. Ὁ Ἱσπανὸς πρωρεὺς ἀποπλεύσας τὸ 1605 ἀνεκάλυψε νήσους τινὰς ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἤπειρον. Τὸ δ' ἑπόμενον ἔτος ὁ Ἱσπανὸς Τόρρες ἀνεκάλυψε τὸν πορθμόν, ὅστις χωρίζει τὴν Νέαν Γουϊνέαν ἀπὸ τῆς Αὐστραλίας.

Ἡ ὕπαρξις τῆς Αὐστραλίας φαίνεται ὅτι ἦτο ἤδη ἀορίστως γνωστή, ἀλλ' ἡ τιμὴ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς νοτιωτάτης αὐτῆς ἄκρας ἀνήκει εἰς τὸν Τάσμαν, ὅστις παρέπλευσεν αὐτὴν τὸ 1642, ἀνακαλύψας τὴν γῆν τοῦ Βὰν Διέμεν καὶ τὴν Νέαν Ζηλανδίαν.

Μετὰ τὰς ἀνακαλύψεις ταύτας ὁ ζῆλος πρὸς τὰς γεωγραφικὰς ἐξερευνήσεις φαίνεται σχεδὸν ἐντελῶς διακοπεὶς μέχρι τοῦ 1764, ὅτε ἕως τοῦ 1771 ἐγένοντο πολλὰ ταξείδια μεγάλης σπουδαιότητος ὑπὸ τῶν θαλασσοπόρων Βύρωνος, Οὐάλλης, Κάρτερετ, Κοὺκ καὶ τοῦ Γάλλου Βουγκενβίλ. Ἡ σπουδαιοτέρα δὲ ἀνακάλυψις τῶν ἑπτὰ τούτων ἐτῶν εἶνε ἡ ὑπέρβασις καὶ ὁ περίπλους τοῦ νοτιωτάτου ἀκρωτηρίου τῆς Νέας Ζηλανδίας ὑπὸ τοῦ Κοὺκ.

Ἔκτοτε ἄρχονται ἀλλεπάλληλοι προσπάθειαι πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς νοτίας ἠπείρου, ἧς τὴν ὕπαρξιν οἱ τότε γεωγράφοι ἐθεώρουν ἀναγκαίαν. Οὕτω δ' ἡ ἐξερεύνησις προέβη εἰς τὴν κατεψυγμένην ζώνην. Ὁ Μαριὼν Φρεσν ἀνεκάλυψε τὸ 1772 τὴν *νῆσον τῆς Ἐλπίδος*, ἀλλ' αἱ ἔσεναί του δὲν προέβησαν περαιτέρω, διότι μετ' οὐ πολὺ κατεργάθη ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν τῆς Νέας Ζηλανδίας. Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Γάλλος Κεργκελὰν ἀνεκάλυψε δύο νήσους, ὧν ἡ μεγαλειτέρα ὑπετέθη ὡς ἡ ἀναζητουμένη ἤπειρος, ἀλλ' ὁ Κοὺκ περιπλεύσας αὐτὴν διέλυσε τὰ ὄνειρα ταῦτα. Συνεπείᾳ τούτου ὠνόμασεν ἓν τῶν ἀκρωτηρίων τῆς Νοτίας Γεωργίας «Ἀκρωτήριον τῆς ἀποτυχίας.»

Ἐν τούτοις πρῶτος ὁ Κοὺκ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κατεψυγμένην ζώνην τοῦ νοτίου πόλου τὴν μεσημβρίαν τῆς 17 Ἰανουαρίου 1773, ὅτε διέκρινεν ὅτι ἡ πρὸς νότον θάλασσα ἦτο κεκαλυμμένη ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ πάγων. Μὴ δυνηθεὶς τότε νὰ προχωρήσῃ, ἐπανῆλθεν ἐκ νέου τὸν Δεκέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους προχωρήσας, μέχρι 67° 31' νοτίου πλάτους καὶ 142° 54' δυτικοῦ μήκους. Ἐκεῖ δὲ συνήντησε πάγους ὑψηλοὺς μέχρι 200 καὶ 300 ποδῶν, τραχυτάτους καὶ καταπληκτικοὺς τὴν ὄψιν. Μὴ δυνηθεὶς νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω, ἐπανῆλθε τὴν 26 Ἰανουαρίου 1774, τρίτην ταύτην φοράν. Προὐχώρησε δ' ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, ἕως οὗ ἀπέφραξαν τὸν πρὸς νότον πλοῦν του οἱ πάγοι, οἵτινες ἐξετείνοντο πρὸ αὐτοῦ εἰς ἀπέραντον ἔκτασιν ἀποτελοῦντες τεράστια καὶ καταπληκτικὰ βουνά. Εὑρίσκετο τότε εἰς 71° 10' νοτίου πλάτους καὶ 106°54' δυτικοῦ μήκους. Βλέπων δ' ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω, ἐστράφη πρὸς τὰ ὀπίσω, ὅτε ἀνεκάλυψεν ἀκτὰς παγοσκεπεῖς ἃς ὠνόμασε *Σανδουΐχην Γῆν*, μεθ' ὃ ἐπέστρεψε μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι οὐδεὶς εἶχε προχωρήσει εἰς ὃ σημεῖον αὐτὸς εἶχε φθάσει, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ προχωρήσῃ τις περαιτέρω.

Βραδύτερον ὅμως ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ πεποίθησις τοῦ Ἄγγλου θαλασσοπόρου δὲν ἦτο ἀσφαλής. Νεώτεραι ἀνακαλύψεις ὑπὸ τοῦ Οὐίλιαμ Σμὶθ ἀπέδειξαν ἀληθὲς τὸ ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Δουμὸν δ' Οὐρβίλ, ὅτι τὸ 1600 Ὁλλανδός τις ὀνόματι Γερὶκ ἢ Διρὶκ προὐχώρησε μέχρις 64° νοτίου πλάτους, ἀνακαλύψας τὰς κατόπιν ὀνομασθείσας νήσους τῆς Νέας Σετλανδίας.

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1821 οἱ Ῥώσσοι πλοίαρχοι Βελεγχάουζεν καὶ Λαζαρὲφ προὐχώρησαν μέχρις 70 μοιρῶν νοτίου πλάτους καὶ ἀνεκάλυψαν τὰς νήσους Ἀλεξάνδρου καὶ Μεγάλου Πέτρου. Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ Πόβελ ἀνεκάλυψεν εἰς νότιον πλάτος 60° 55' τὰς μεσημβρινὰς Ὀρκάδας. Μετ' ὀλίγον χρόνον ὁ Ζὴμ Βέδδελ περιπλεύσας τὴν Σανδουΐχην ἀνεκάλυψεν ὅτι δὲν ἦτο μέρος ἀγνώστου ἠπείρου, ὡς ὑπέθετεν ὁ Κοὺκ. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ αὐτὸς δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένος τῆς ἰδέας, ὅτι ἴσως νοτιώτερον ὑπῆρχε μεγάλη ἔκτασις ξηρᾶς, ἐφιλοδόξει δ' ἐξ ἄλλου νὰ ὑπερβῇ τὸ ὅριον μέχρι τοῦ ὁποίου ἔφθασεν ὁ Κοὺκ, προὐχώρησε καὶ περαιτέρω, φοβερὸς κινδύνους καὶ κακοπαθείας ὑπερνικήσας ἐν μέσῳ τῶν ἐπιπλεόντων πάγων καὶ τῆς πυκνῆς ὁμίχλης. Ἐπὶ τέλους δὲ τὴν 20 Φεβρουαρίου ἡ ἡρωϊκή του ἐπιμονὴ ἠμείφθη, διότι ἔφθασεν εἰς νότιον πλάτος 74° 15 καὶ δυτικὸν μῆκος 34° 16' 45''. Ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος, ἀλλ' οὐδαμοῦ διεκρίνετο ἴχνος γῆς. Τέσσαρες μόνον νῆσοι ἐκ πάγου ἐφαίνοντο· ἐπὶ τῆς μιᾶς δ' ἐξ αὐτῶν ἐκάθηντο πολυάριθμοι λιπαρόχρωες. Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὁ Βέδδελ εἶχε προχωρήσει πρὸς νότον περισσότερον τοῦ Κοὺκ 3° 5'. Ὠνόμασε δὲ τὸ μέρος τοῦτο θάλασσαν τοῦ βασιλέως Γεωργίου Δ'.

Ὁ Βέδδελ ἔκρινεν ἐξ ὅσων εἶδεν ὅτι ἡ ἀνταρκτικὴ θάλασσα δὲν εἶνε παγωμένη ὅσον δύναταί τις νὰ ὑποθέτῃ, καὶ ἑπομένως ὁ μέχρις αὐτοῦ τοῦ πόλου πλοῦς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀδύνατος.

Οὔτε ὁ Βέδδελ, οὔτε ὁ Ἀμερικανὸς Μόρελ, ὅστις προύχώρησε πέραν τῆς 70 μοίρας τὸν ἑπόμενον μῆνα, ἀνεκάλυψαν τὴν ἀναζητουμένην ἀνταρκτικὴν γῆν. Ἐξ ἄλλου δὲ ὁ Δουμὸν δ' Οὐρβὶλ ὑπερέβη τὴν Νέαν Γροιλανδίαν, ἣς τὴν ἀνακάλυψιν ἀντεποιεῖτο ὁ Μόρελ.

Ὁ πλοίαρχος Τζὼν Μπίσκε δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὴν τιμήν, ὅτι ἀνεκάλυψε πρῶτος ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καλοῦσι «μεσημβρινὴν ἤπειρον». Οὗτος τὴν συνήντησε τὴν 2 Φεβρουαρίου 1831 εἰς νότιον πλάτος 65° 57′ καὶ 47° 20′ ἀνατολικοῦ μήκους, ἀνακαλύψας ὅτι ἐξετείνετο εἰς μῆκος 200 μιλίων πρὸς ἀνατολὰς καὶ δυσμάς, τὴν ὠνόμασε δὲ *Γῆν τοῦ Ἐνδερβυ*, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐφοπλιστοῦ παρασχόντος τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸ ταξείδιον ἔξοδα· τὴν 10 δὲ Φεβρουαρίου ἀνεκάλυψε τὴν *Γῆν τοῦ Γκράγαμ* εἰς 67° 1′ νοτίου πλάτους καὶ 71° 48′ δυτικοῦ μήκους.

Μετὰ ὀκτὼ ἔτη ὁ πλοίαρχος Μπάλενυ ἔφθασεν εἰς τὴν 65 μοῖραν νοτίου πλάτους, ἀνακαλύψας πέντε νήσους, εἰς ἃς ἔδωκε τὸ ὄνομά του, καὶ τὴν γῆν Σαδρίναν (65° 25′). Κατόπιν ἐγένοντο δύο ἀποστολαί, ἡ μὲν ἀναλώμασι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ὑπὸ τὸν Οὶλκε, ἡ δὲ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ὑπὸ τὸν σὶρ Ζὴμ Ρός, εἰδικῶς ἀποσταλέντα ἵνα φθάσῃ, εἰ δυνατόν, εἰς τὸν μαγνητικὸν πόλον. Πρὸς τούτους συνέπεσε καὶ ὁ νέος πλοῦς τοῦ Δουμὸν δ'Οὐρβίλ. Πάντας τούτους ὅμως ὑπερέβη ὁ Ῥὸς φθάσας εἰς νότον πλάτος 78° 9′ 30″ καὶ εἰς 161° 27′ δυτικοῦ μήκους, ὅπου οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐξερευνητῶν ἔφθασεν. Εἰς 76° 8′ν.π. ἀνεκάλυψε τὴν νῆσον τοῦ Φραγκλίνου καὶ παρ' αὐτὴν ἡφαίστειον ἐν ἐνεργείᾳ 12,400 ποδῶν ὕψους. Ἐνταῦθα ἐώρτασε τὸ εὐτυχὲς γεγονὸς τῆς ὑπερβάσεως τοῦ πλάτους τοῦ Βέδδελ, πινὼν μετὰ τῶν συμπλωτήρων «ὑπὲρ τῶν συζύγων καὶ ἐρωμένων», ὡς ἐθίζουσιν οἱ ναυτικοί. Αὐτὸς ὅμως ὅστις εἶχεν ἤδη ἐμπήξει τὴν βρεττανικὴν σημαίαν εἰς τὸν βόρειον μαγνητικὸν πόλον, δὲν κατώρθωσε νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ νοτίου μαγνητικοῦ πλησιάσας μόνον εἰς ἀπόστασιν 160 μιλίων.

Ἀπερίγραπτοι εἶνε αἱ δυσχέρειαι καὶ οἱ κίνδυνοι, καθ' ὧν οἱ περὶ τὸν Ῥὸς ἀτρόμητοι ἐξερευνηταὶ ἐπάλαισαν. Ἐνῶ ποτε τὰ δύο αὐτῶν πλοῖα προσεπάθουν νὰ παρακάμψωσι παγόνησόν τινα ἐν καιρῷ τρικυμίας, ἐρρίφθησαν τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ δὲ μετὰ τόσης σφοδρότητος, ὥστε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων συνεπειῶν τῆς συγκρούσεως, ἡ δευτέρα ἄγκυρα εἰσέθη καρφωμένη τρεῖς πόδας ὑπεράνω τῆς ἰσάλου γραμμῆς ἐντὸς τοῦ στερεοῦ ξύλου τοῦ πλοίου εἰς βάθος 8 δακτύλων. Εἰς ἄλλην περίστασιν τὰ κύματα, τὰ ὁποῖα εἰσήρχοντο εἰς τὸ πλοῖον, ἐπήγνυντο διὰ μιᾶς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ τῶν ἐξαρτημάτων. Οὕτω δὲ συνεσωρεύετο ἐπὶ τοῦ πλοίου τεράστιον βάρος πάγου, διὸ τὸ πλήρωμα διαρκῶς ἠναγκάζετο νὰ θραύῃ τοὺς πάγους καὶ τοὺς ῥίπτῃ εἰς τὴν θάλασσαν.

Μίαν ἔτι ἐξερεύνησιν ἔχομεν νὰ μνημονεύσωμεν, τὴν τοῦ πλοιάρχου Νάρ, γενομένην τὸ 1874 καὶ μεγάλως συντελέσασαν εἰς τὸν ἀκριβῆ καθορισμὸν τῆς θέσεως τοῦ μαγνητικοῦ πόλου. Περαίνοντες δὲ τὴν ξηρὰν ταύτην ἀρήγησιν τῶν προόδων τῶν ἐν τῷ ἀνταρκτικῷ πόλῳ ἐξερευνήσεων, προσθέτομεν τὸ ἐνθαρρυντικὸν συμπέρασμα, ὅτι καίτοι ἐν ταῖς ζώναις ἐκείναις οἱ ἐξερευνηταὶ ὑρίστανται ἀπεῖρα δεινοπαθήματα ἐκ τοῦ ψύχους, τῶν πάγων καὶ τῶν κλυδόνων, ἐντούτοις ἀπεδείχθη ὅτι οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ διατηρήσωσι τὴν ὑγείαν καὶ αὐτὴν τὴν εὐθυμίαν αὐτῶν καὶ εἰς τὰ κατεψυγμένα ἐκεῖνα κλίματα. Καὶ ἀπόδειξις ὅτι ὁ χειρουργὸς Ῥοβέρτος Μὰκ Κόρμην, ὅστις συνώδευσεν εἰς τοὺς πλοῦς τοῦ τὸν Ῥός, ἀπέθανε μόλις τὸν τελευταῖον Νοέμβριον (1890) ἐν ἡλικίᾳ 91 ἐτῶν, ἤτοι ἥμισυν αἰῶνα μετὰ τὰ ταξείδια εἰς ἃ ἔλαβε μέρος.

Φαίνεται ὅτι ἐγγίζει ὁ καιρός, καθ' ὃν νέαι θὰ γείνωσιν ἀπόπειραι πρὸς ἐξερεύνησιν τῶν ἔτι ἀνεξερευνήτων μερῶν τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου. Ἡ ἐν Αὐστραλίᾳ γεωγραφικὴ ἑταιρία παρασκευάζει μίαν τοιαύτην ἀποστολήν, ἥτις ἀπέρχεται προσεχῶς. Σήμερον δέ, ὅτε τὰ μέσα εἶνε τελειότερα καὶ ἀσφαλέστερα, βεβαίως τἀποτελέσματα τοιαύτης ἐξερευνήσεως θὰ εἶνε ἀσυγκρίτως σπουδαιότερα τῶν μέχρι τοῦδε. Ὁ νότιος πόλος παρουσιάζει ἀκόμη εὐρὺ στάδιον ἀνακαλύψεων καὶ ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν. Ἐκτὸς τῶν γεωγραφικῶν ἀνακαλύψεων καὶ τῶν μαγνητικῶν παρατηρήσεων, ὑπολείπεται νὰ γείνωσι παρατηρήσεις διὰ τοῦ ἐκκρεμοῦς, ἵνα ἐξακριβωθῇ κατὰ πόσον ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα εἶνε πεπλατυσμένη εἰς τὸν νότιον πόλον· ὑπολείπεται νὰ λυθῶσι σπουδαιότατα ζητήματα τῆς παλαιοντολογίας, τῆς ὑποπονταίου θερμοκρασίας καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν ῥευμάτων· ὑπολείπεται νὰ καθορισθῶσιν αἱ περίοδοι τῶν ἀνέμων καὶ νὰ ἐξηγηθῶσιν αἱ ἰδιοτροπίαι τῶν τοικυμιῶν καὶ τῆς θερμοκρασίας, νὰ λυθῶσι τέλος πολλὰ ἄλλα ζητήματα μεγίστου ἐνδιαφέροντος καὶ σπουδαιότητος.

Δυνάμεθα δὲ μετὰ πολλῆς ἀσφαλείας νὰ προεικάσωμεν, ὅτι ἡ τιμὴ τῶν ἀνακαλύψεων τούτων ἐπιφυλάσσεται εἰς Ἄγγλους, διότι ἐκτὸς τοῦ ὅτι Ἄγγλους βλέπομεν πάντοτε μέχρι τοῦδε ἐν τῇ ποωτοπορείᾳ τῶν ἐξερευνητῶν, ἡ Ἀγγλία κατέχει ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ξηρᾶς τὰ μᾶλλον προσεγγίζοντα εἰς τὸν πόλον καὶ βεβαίως θὰ φιλοτιμηθῇ νὰ μὴ ἀφήσῃ εἰς ἄλλο ἔθνος τὴν τιμὴν τοιούτων μεγάλων ἀνακαλύψεων.

[Ἐκ τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τοῦ Ἐδιμβούργου»] Κ.

ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

(7 — 13 Αὐγούστου)

Μετεωρολογικὰ Στοιχεῖα **Ἀθηνῶν**	**Ἡ μ έ ρ α ι**							Ἐξηγήσεις
	7	8	9	10	11	12	13	
Ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις	749,1	748,7	749,7	751,6	750,7	749,6	751,2	Ἡ ἀτμοσφαιρικὴ πίεσις παριστᾷ τὸ ὕψος τῆς ὑδραργυρικῆς στήλης, τῆς μετρούσης τὸ βάρος τοῦ ἄνωθεν τοῦ βαρομέτρου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· ἐκτιμᾶται δὲ εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου.
Μέση θερμοκρασία	31,2	29,6	28,6	26,2	26,5	28,2	28,5	Ἡ μέση θερμοκρασία κατὰ τὴν ἑκατονταβάθμον κλίμακα ἐκτιμωμένη, παριστᾷ τὸν μέσον ὅρον τῶν διαφόρων θερμοκρασιῶν τῆς ἡμέρας.
Μεγίστη θερμοκρασία	37,4	35,8	33,3	31,0	31,8	33,8	34,8	Ἡ μεγίστη θερμοκρασία παριστᾷ τὴν ὑψηλοτέραν κατὰ τὴν διάρκειαν ἑκάστης ἡμέρας θερμοκρασίαν.
Ἐλαχίστη θερμοκρασία	25,0	23,6	24,0	21,4	21,2	22,6	22,3	Ἡ ἐλαχίστη θερμοκρασία παριστᾷ τὴν χαμηλοτέραν κατὰ τὴν διάρκειαν ἑκάστης ἡμέρας θερμοκρασίαν.
Σχετικὴ ὑγρασία	47	45	49	58	65	51	39	Ἡ σχετικὴ ὑγρασία παριστᾷ τὸν λόγον τῆς πραγματικῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαίρας πρὸς τὴν μεγίστην δυνατὴν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας· ἐκτιμᾶται δὲ ἀπὸ τοῦ 0 μέχρι τοῦ 100· τὸ 0 παριστᾷ τὴν τελείαν ξηρασίαν, τὸ δὲ 100 τὴν μεγίστην ὑγρασίαν τῆς ἀτμοσφαίρας.
Ἀπόλυτος ὑγρασία	15,15	14,26	13,76	15,27	15,57	15,15	11,99	Ἡ ἀπόλυτος ὑγρασία σημαίνει τὴν ποσότητα τῶν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ὑδρατμῶν· ἐκτιμᾶται δὲ ἐκ τῆς πιέσεως, ἣν ἐπιφέρουσιν οὗτοι ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, μεθ' ὧν εὑρίσκονται εἰς ἐπαφήν, διὰ τοῦ ὕψους ὑδραργυρικῆς στήλης ἰσορροπούσης τὴν πίεσιν ταύτην.
Βροχὴ	—	—	—	—	—	—	—	Ἡ βροχὴ καὶ ἡ χιὼν ἐκτιμῶνται εἰς χιλιοστὰ τοῦ μέτρου καθ' ὕψος ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς.
Χιὼν	—	—	—	—	—	—	—	
Χάλαζα	—	—	—	—	—	—	—	
Νέφη	1	1	0	1	0	0	0	Τὰ νέφη ἐκτιμῶνται ἀπὸ τοῦ 0 ἕως 10· τὸ 0 παριστᾷ τὸν ἐντελῶς ἀνέφελον οὐρανόν, τὸ δὲ 10 τὸν τελείως κεκαλυμμένον ὑπὸ νεφῶν.
Ἄνεμος καὶ ἔντασις αὐτοῦ	ΝΔ.2	Δ.3	ΝΔ.3	ΝΔ.4	ΝΑ.2	Ν.2	ΒΑ.3	Ἡ ἔντασις τῶν ἀνέμων ἐκτιμᾶται ἀπὸ 0 ἕως 9· τὸ 0 παριστᾷ τὴν νηνεμίαν, τὸ δὲ 9 τὴν θύελλαν.
Θάλασσα	1	1	3	1	1	0	1	Ἡ κατάστασις τῆς θαλάσσης ἐκτιμᾶται κατὰ τὴν ἑξῆς κλίμακα: 0 = γαληνιαία, 1 = τεταραγμένη, 2 = κυματώδης, 3 = τρικυμιώδης, 4 = ἀγρία.
Μέσαι θερμοκρασίαι **Εὐρώπης**								
Κέρκυρα	26,0	25,5	25,0	22,5	24,5	26,5	24.0	
Βῶλος	27,5	28,0	—	—	—	—	—	
Πάτραι	27,5	28,5	27,0	26,0	27,5	27,5	26,5	
Τρίπολις	24,0	24,5	24,0	23,5	24,0	26,0	29,0	
Κωνσταντινούπολις	26,5	26,5	27,5	29,0	—	—	—	
Ὀδησσός	20,1	20,2	22,2	19,0	23,0	—	16,2	
Βατούμ	—	—	25,5	23,7	—	22,8	—	
Παρίσιοι	—	—	19,2	15,6	14,2	14,7	12,0	
Ῥώμη	26,5	26,0	22,0	23,5	26,0	22,0	20,5	
Νεάπολις	25,0	13,5	24,5	22,5	25,0	21,5	20,5	
Βρινδήσιον	28,0	28,5	26,5	23,5	28,5	27,0	24,5	
Καλιάρη	27,0	25,5	24,5	25,5	26,5	19,0	18,5	
Πάνορμον	26,0	25,5	—	—	—	—	24,0	
Μελίτη	26,5	26,0	24,0	25,5	26,5	26,0	26,0	

Παρατηρήσεις. — Σχεδὸν καθ' ὅλον τὸ ἐρθήμερον τοῦτο ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας ὑπῆρξεν ἀνωτέρα τῆς *κανονικῆς* τοῦ τρέχοντος μηνὸς ἐν Ἀθήναις.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Ἐκ Παρισίων ἀγγέλλεται ὅτι ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν ἀποστέλλεται ὁ καθηγητής κ. Ἀμεδαῖος Ὠβὲτ εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ μελετήσῃ ἐπὶ τόπου, ἰδίᾳ δ' ἐν Θεσσαλίᾳ, Ἀττικῇ καὶ Βοιωτίᾳ διάφορα τοπογραφικά, ἱστορικὰ καὶ στρατιωτικὰ ἀντικείμενα, σχετιζόμενα πρὸς τοὺς Μηδικοὺς πολέμους. Ὡσαύτως ὁ καθηγητής κ. Γεώργιος Μενιὲ ἐνετάλη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως προβῇ εἰς τοπογραφικὰς μελέτας ἀφορώσας εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀποικιακῆς πολιτικῆς τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

— Ἐν τῷ δήμῳ Κροκεῶν τῆς Λακεδαίμονος ἀνευρέθησαν ἐρείπια ἀρχαίου ναοῦ ἢ θεάτρου μαρμαροστρώτου μετὰ δύο κιόνων, ἐχόντων τοὺς συνδέσμους μολυβδίνους. Εἰκάζεται ὅτι ἐκεῖ ἔκειτο ἡ ἀρχαία πόλις τῶν Κροκεῶν ἢ ὁ ναὸς τῶν Διοσκούρων. Ὁ νομάρχης Λακωνίας ἐπὶ τούτῳ ἠτήσατο τὴν μετάβασιν ἐπὶ τόπου εἰδήμονος ἀρχαιολόγου πρὸς ἐξέτασιν.

Φιλολογικά

Ἀναλώμασι τῆς Πρωσσικῆς κυβερνήσεως προπαρασκευάζεται τεράστιος φιλολογικὴ ἐπιχείρισις, ἡ ἔκδοσις λεξικοῦ τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἐκ δέκα μεγίστων τόμων, ἐκ σελίδων 1200 ἑκάστου. Ἡ συλλογὴ τῆς ὕλης εἶναι ἀνατεθειμένη εἰς ἑξήκοντα δοκίμους λατινιστάς, ὑπὸ τὴν ἐφορείαν τοῦ ἐν Βρεσλαβίᾳ καθηγητοῦ Χέρτς. Τὸ μέγα τοῦτο λεξικόν, ἐκ διαλειμμάτων ἐκδοθησόμενον κατὰ τεύχη, θὰ συντελεσθῇ ἐντὸς ὀκτωκαίδεκα ἐνιαυτῶν. Τὰ ἀναλώματα προϋπελογίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν εἰς ἓν ἑκατομμύριον μαρκῶν. Λέγεται δὲ ὅτι ἡ Πρωσσικὴ κυβέρνησις, εἰσηγήσει τῆς αὐτῆς Ἀκαδημίας, εἶνε διατεθειμένη νὰ ὀπανάσῃ καὶ ἕτερον ἑκατομμύριον μαρκῶν πρὸς ἔκδοσιν μεγάλου λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, περιλαμβάνοντος οὐ μόνον τὸν κλασικόν, ἀλλὰ καὶ τὸν παρακμάζοντα καὶ τὸν Βυζαντινὸν ἑλληνισμόν.

— Πρῶτοι μετὰ τὸν Ἄγγλον Κένυον ἐξέδωκαν τὴν *Ἀθηναίων Πολιτείαν* τοῦ Ἀριστοτέλους οἱ Γερμανοὶ καθηγηταὶ Κάϊβελ καὶ Βιλαμόβιτς - Μέλλενδορφ μετὰ κριτικῶν σημειώσεων.

— Ἐκ τῶν ἐφημερίδων τῆς Νέας Ὑόρκης μανθάνομεν, ὅτι κατὰ τὴν ἐφέτος γενομένην τριακοστὴν τρίτην σύνοδον τῆς «Ἀμερικανικῆς Φιλολογικῆς Ἑταιρίας» ἐγένοντο πολλὰ ἀναγνώσματα, ἀναγόμενα εἰς τὴν γεωγραφίαν, τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν καθόλου φιλολογίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Οὕτως ὁ ἐκ Κολομβίας καθηγητὴς Κλάρενς Γιοὺγκ ἐπιτήσατο διάλεξιν περὶ Ξενοφῶντος, ὁ καθηγητὴς Γοῦδελ περὶ Ἀριστοτέλους, ὁ καθηγητὴς Φόρστερ Σμὶθ περὶ Θουκυδίδου, ὁ ὀνομαστὸς διαλεκτολόγος καὶ καθηγητὴς Σμὶθ περὶ τοῦ δίγαμμα, ὁ καθηγητὴς Κλὰπ περὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων παρὰ τοῖς Ἕλλησι τραγικοῖς, ὁ διδάκτωρ Χούσεῦ περὶ τινος χωρίου τῆς Πολιτείας τοῦ Πλάτωνος, ὁ καθηγητὴς Σεύμοῦρ περὶ Ἀδραστείας κλ.

Ἐπιστημονικά

Κατὰ τὸν καθηγητὴν Nuttal οἱ ῥωθιστικοὶ ἀποχρέμπτουσι 250,000 ἕως 4 δισεκατομμύρια ῥωμματικὰ βακτηρίδια εἰς τὸ διάστημα 24 ὡρῶν.

— Ἡ βροχὴ ὅταν πίπτῃ ἀπὸ χαμηλότερα νέφη εἶνε λεπτή· ὅταν δὲ πίπτῃ ἀπὸ ὑψηλότερα, αἱ ψεκάδες ἑνούμεναι μετ' ἄλλων γίνονται ὀγκώδεις. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τὴν χάλαζαν, ἥτις εἶνε ψεκάδες βροχῆς πεπηγυίας.

— Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα πατρὶς τῆς τεχνητῆς ἐπωάσεως εἶνε ἡ Αἴγυπτος. Ὁ διπλωματικὸς πράκτωρ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀναφέρει ὅτι σήμερον ἐπωάζονται κατ' ἔτος παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Νείλου 75 ἑκατομμύρια ὠῶν.

Γεωγραφικά

Ὁ Ἐμὶλ Μπλανσὰρ ἐξετάσας τὸν σχηματισμὸν τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ διατείνεται ὅτι εἰς οὐχὶ πολὺ μεμακρυσμένην ἐποχὴν ἡ Ἀμερικανικὴ ἤπειρος ἦτο ἡνωμένη ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ ὅτι ὁ εἰρημένος πορθμὸς ὁ χωρίζων τὰς δύο ἠπείρους ἐσχηματίσθη ἐξ ἠφαιστειωδῶν ἐκρήξεων. Τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῆς χλωρίδος, ἥτις εἶνε ἡ αὐτὴ ἐπί τε τῆς ἀμερικανικῆς καὶ τῆς ἀσιατικῆς ὄχθης τοῦ πορθμοῦ, καὶ ἐκ τῶν ζώων, ὧν πολλὰ εἴδη ἀπαντῶσιν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ἠπείρων.

Στατιστικά

Κατὰ τὰς *Ἀμβουργείους Εἰδήσεις*, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1885 μετηνάστευσαν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Λορραίνης καὶ τῆς Ἀλσατίας ἰδίως εἰς Γαλλίαν 38,000 ψυχῶν.

Παντοῖα

Ὁ Πρῶσσος στρατηγὸς Στάϊνμετς μετασχὼν τῶν πολέμων κατὰ τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος καὶ πολεμήσας ἔτι ἐν αὐτῷ τῷ Βατερλῷ ἔσχε τὴν τύχην ἐν βαθεῖ γήρατι νὰ μετάσχῃ καὶ τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου τοῦ 1870 ὡς διοικητὴς τοῦ πρώτου στρατιωτικοῦ σώματος. Ἀλλὰ μετὰ τὴν μάχην τῆς Γραβελότης ἀφῃρέθη αἴφνης τὴν διοίκησιν καὶ ἐτέθη εἰς διαθεσιμότητα. Ἀποθανὼν κατέλιπεν ὑπομνήματα, τὰ ὁποῖα ἀνέγνω ζῶν ὁ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος ὁ Α' καὶ παρεκάλεσε τὸν Στάϊνμετς, νὰ μὴ δημοσιεύσῃ αὐτὰ πρὸ τοῦ θανάτου του. Ἤδη ὁ κόμης Βρούλ, κληρονόμος τοῦ στρατηγοῦ Στάϊνμετς σκοπεῖ νὰ δημοσιεύσῃ ἕνα τόμον τῶν ὑπομνημάτων, εἰς τὸν ὁποῖον θέλουσιν ἐξηγηθῇ τὰ μυστικὰ αἴτια τῆς μετὰ τὴν μάχην τῆς Γραβελότης ἀπολύσεως τοῦ στρατηγοῦ.

— Πάντες γινώσκουσι τὴν ἱστορίαν τοῦ σιδηροῦ προσωπείου, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἀπεκρύβη ἐπὶ πλείστα ἔτη ἄγνωστος δυστυχὴς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' τῆς Γαλλίας. Τὸ μυστηριῶδες πρόσωπον, περὶ τοῦ ὁποίου πόσοι ἔγραψαν μυθιστοριογράφοι καὶ ἱστορικοί, ἀξιοῦ ὅτι ἀνεκάλυψεν ὁ Γάλλος λοχαγὸς Βαζερῦ. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος, ἀνήκων ἤδη εἰς τὴν φρουρὰν τῆς Νάντης, ἀναγγέλλει ὅτι εὗρε τὴν κλεῖδα τῶν κρυπτογραφικῶν ἐγγράφων τοῦ περιωνύμου πρωθυπουργοῦ Λουβοᾶ, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς κατώρθωσε νὰ ἀναγνώσῃ μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν κρυπτογραφικῶν ἐκείνων ἐγγράφων ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν λοχαγόν, ὅτι ὑπὸ τὸ σιδηροῦν προσωπεῖον ἐκρύπτετο στρατηγὸς καλούμενος Βουλόνδ, καταδικασθεὶς εἰς ἰσόβιον εἱρκτήν, διότι ἐναντίον τῶν διαταγῶν τοῦ στρατάρχου Κατινᾶ ἔλυσε τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως Κόνι ἐν Πεδεμοντίῳ.

— Ὁ δοὺξ Ἐρνέστος τοῦ Κοβούργου, ὁ γνωστὸς ἐν Ἑλλάδι ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀπομνημονευμάτων του καὶ ἐκ τῆς ὑποψηφιότητός του εἰς τὸν ἑλληνικὸν θρόνον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς μεταπολιτεύσεως, συνέθεσε μελόδραμα, ἐπιγραφόμενον *Σαντακούρα*, τὸ ὁποῖον ἀνεδιδάσθη ἐσχάτως ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐν Βερολίνῳ καὶ μεγάλως ἐπέτυχε καταχειροκροτηθὲν ὑπὸ τῶν θεατῶν.

— Διὰ τὰς τοιχογραφίας τῆς ἐν τῷ δημαρχείῳ τῶν Παρισίων μεγάλης αἰθούσης, ἐν ᾗ γίνονται τὰ γεύματα, θὰ ἐξοδευθῶσι 50,000 φράγκων.

— Τὸ μέγιστον βάθος τοῦ Ἰονίου πελάγους εἶνε 4,000 μέτρων κείμενον πρὸς νότον τῆς Ζακύνθου, κατὰ τὰς καταμετρήσεις Ἰταλοῦ τινος ἀξιωματικοῦ.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων τοῦ «ΑΣΤΕΩΣ» 1891.